

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Storage

PK

666

.H36

1884 a

A

695,111

THE ELEMENTS OF SANSKRIT
A MANUAL FOR BEGINNERS

S. NATHFIELD

Published on demand by
UNIVERSITY MICROFILMS
Xerox University Microfilms, Ann Arbor, Michigan, U.S.A.
University Microfilms Limited, High Wycombe, England

**This is an authorized facsimile of the original book,
and was produced in 1976 by microfilm-xerography
by University Microfilms International
Ann Arbor, Michigan, U.S.A.
High Wycombe, England**

THE

Wm. W. Bishop
Elements of Sanskrit Grammar:
N. 6, 45.

A MANUAL FOR BEGINNERS,

PREPARED BY

JAMES T. HATFIELD, A. B.

LUCKNOW:

AMERICAN METHODIST EPISCOPAL CHURCH PRESS.

1884

*155745
5715100*

Underground
~~Library~~ Storage

PK

666

.136

18842

Transfer to Storage
5-12-88

1174350-250

Undergraduate
Library

Undergraduate: Shelf List
Library

Hatfield, James T.

PK
666
.H36

The elements of Sanskrit grammar: a manual for beginners, prepared by James T. Hatfield ... Lucknow: American Methodist Episcopal church press, 1884.

4 p. l., 93 p., 1 l. fold table. 18^{cm}.

"Table of the rules of euphony, by Prof. Rajkumar Sarvadhikari"; fold table.

Author's inscribed presentation copy.

1. Sanskrit language—Grammar. I. Sarvadhikari, Rajkumar.

MIU

Storage
Undergraduate
Library

PK
666
H36

Storage

~~Undergraduate~~

~~Library~~

TO

RAJKUMAR SARVADMIKARI ESQ., B.L.,

PROFESSOR OF LAW AND SANSKRIT, CANNING COLLEGE,

FELLOW OF CALCUTTA UNIVERSITY, ETC.,

I INSCRIBE

THIS RECORD OF OUR PLEASANT ASSOCIATION

AS TEACHER AND PUPIL.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

PREFACE.

My only apology for intruding into the learned circle of Sanskrit Grammarians, must be found in the circumstance under which this little manual is put forth. Happening to be for some time in India I thought that while there I should have the best opportunity for mastering in as short a time as possible the essentials of Sanskrit Grammar. I had the very good fortune to make the acquaintance of Professor Rajkumar Sarvadhikari of Canning College, Lucknow, who entered heartily into my plan and soon gave me such a survey of the elements of the Grammar as was sufficient to enable me to take up with comfort some of the native literature. At the suggestion of friends, and with the encouragement and under the direction of my instructor, I was induced to make a more permanent record of the steps by which I had been led, hoping that it might be of benefit to others who had not been similarly privileged.

Professor Sarvadhikari has allowed me to insert the Table of the Rules of Sandhi prepared by himself for the use of his own students, and I hope it may be as useful to others as it has been to me for its clear and concise presentation of this somewhat complex subject. I might add that the Professor has been kind enough to read over all the proof-sheets and thereby greatly assist in culling out the errors which have continually insinuated themselves with a depravity that seems to belong especially to works of this kind. A few simple exercises are added at the close of the book principally for the purpose of giving the beginner material for practising the pronunciation of the Deva-Nagari character. Of course in so condensed a manual upon so extended a subject many omissions will be noticed, but with all its faults it is offered to the indulgent reader in the hope that if it shall not greatly benefit him, it will at least do him no great harm. Its defects need not be further dwelt upon but will be readily enough discovered in the little book itself, to which the reader is now respectfully introduced.

Lucknow, April 18th, 1884.

CONTENTS.

	PAGE.
The Alphabet, ...	1
Writing, ...	3
The Rules of Euphony, ...	5
Nouns, ...	6
Adjectives and Numerals, ...	18
Pronouns, ...	21
The Verb—General Remarks, ...	25
First Class of Roots, ...	28
Second Class of Roots, ...	34
Third Class of Roots, ...	38
Fourth Class of Roots, ...	39
Fifth Class of Roots, ...	41
Sixth Class of Roots, ...	42
Seventh Class of Roots, ...	44
Eighth Class of Roots, ...	45
Ninth Class of Roots, ...	46
Tenth Class of Roots, ...	47
The Passive Voice, ...	49
The Infinitive, ...	50
Derivative Verb Forms, ...	51
Participles, ...	52
Verbal and Nominal Affixes, ...	57
Indeclinable Words and Prefixes, ...	58
The Combination of Words, ...	59
Cases with Prepositions, ...	64
Exercises, ...	65
Sanskrit-English Vocabulary, ...	81
English-Sanskrit Vocabulary, ...	86
Appendix—List of Common Roots, ...	89

THE ALPHABET.

1. The Sanskrit Alphabet should be learned in the following order

Vowels

अ a, आ, 1 ā, इ, 1 i, ई, 1 ī, उ, 1 u, ऊ, 1 ū,
 ऋ, 1 ṛ, ॠ, 1 ṛī, ए, 1 e, ऐ, 1 ai,
 ओ, 1 o, औ, 1 au.

Nasal (Anusvára) • m—Final aspirate (Visarga) : ḥ

Consonants

1. Gutturals	क ka	ख kha	ग ga	घ gha	ङ ṅa
2. Palatals	च cha	छ chha	ज ja	झ jha	ञ ña
3. Cerebrals	ट ta	ठ tha	ड da	ढ dha	ण ṇa
4. Dentals	त ta	थ tha	द da	ध dha	न na
5. Labials	प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma
6. Semivowels	य ya	र ra	ल la	व va	
7. Sibilants	श śa	ष ṣa	स sa		
8. Aspirate	ह ha				

2 ELEMENTS OF SANSKRIT GRAMMAR.

Note. The third, fourth, and fifth letters of the first five groups, together with य, र, ल, ष, ह, constitute the *soft consonants*.

PRONUNCIATION

2. The letters should invariably be pronounced as follows

अ as a in *Roman*.

आ " a " *father*

इ " i " *tin*

ई " i " *machine*

ऋ " ri " *merrily*

ॠ " ri " *marine*

लृ and लृ prefix l to the two preceding sounds.

य as e in *prey*.

ये somewhat like ai in *aisle*, but more like oei in the French word *oeil*.

ओ as o in *hope*.

औ similar to the preceding but more prolonged and forcibly enunciated. Most of the consonants are pronounced as the corresponding English letters. Anusvāra and ङ are pronounced as n in *link* or in the French word *on*. The aspirated letters ठ, फ etc, are to be pronounced as th ph in *ant-hill*, *up-hill* etc., not as in *with*, *physic*.

The letters of the dental group are to be distinguished from the cerebrals by placing the tip of the tongue against the lower front teeth in pronouncing them. The sound of the dental त resembles that of *t* in the French word *entrer*. च and छ are both pronounced like *sh* in *shall*. The Visarga represents a slight aspiration, less pronounced than *ch* in the German word *ich*.

WRITING.

3. With the exception of च all the vowels have two forms; the first is initial, used only at the beginning of a word, the second is used in all other cases. Thus एत् *ut*, but तु *tu*. The short vowel अ is regarded as inherent in every consonant, and needs never to be expressed except at the beginning of a word, e. g. दमनकं, *damanakam*. Any other vowel written after a consonant takes the place of inherent अ as in शृणु *śṛiṇu*. The vowels following the letter क are thus written:

क *ka*, का *ka*, कि *ki*, की *ki*, कु *ku*, कू *ku*, कृ *kṛi*,
कृ *kṛi*, कृ *kṛi*, कृ *kṛi*, के *ke*, कै *kai*, को *ko*, कौ *kau*.

Short ि is peculiar in being written at the left of the character which it follows in pronunciation, as in यदि *yadi*, इति *iti*. उ and ऊ with र take the forms रु, रु. ह and ह combine to make हृ *hṛi*.

4 ELEMENTS OF SANSKRIT GRAMMAR.

Consonants coming together in pronunciation without the intervention of a vowel are combined in writing as in **छिन्न** *chhinna*, **आग्नि** *agni*. Following are the most frequent compound consonants.

क्त्वा	क्त्वा	क्त्वा	क्त्वा	क्त्वा	क्त्वा
क्ष	क्ष	क्ष	क्ष	क्ष	क्ष
ग	ग	ग	ग	ग	ग
घ	घ	घ	घ	घ	घ
ङ	ङ	ङ	ङ	ङ	ङ
ञ	ञ	ञ	ञ	ञ	ञ
ट	ट	ट	ट	ट	ट
ठ	ठ	ठ	ठ	ठ	ठ
ड	ड	ड	ड	ड	ड
ढ	ढ	ढ	ढ	ढ	ढ
ण	ण	ण	ण	ण	ण
त	त	त	त	त	त
थ	थ	थ	थ	थ	थ
द	द	द	द	द	द
ध	ध	ध	ध	ध	ध
न	न	न	न	न	न
प	प	प	प	प	प
फ	फ	फ	फ	फ	फ
ब	ब	ब	ब	ब	ब
भ	भ	भ	भ	भ	भ
म	म	म	म	म	म
य	य	य	य	य	य
र	र	र	र	र	र
ल	ल	ल	ल	ल	ल
व	व	व	व	व	व

Immediately preceding a consonant is written above it in the shape of a crescent, e. g. **र्य** *rya*; when it follows it is written as a stroke, e. g. **क्र** *kra*, **ग्र** *gra*. The mark below a letter denotes the absence of inherent **अ**, as in **माम्** *mām*, **तान्** *tān*. In writing the characters the upper horizontal stroke is made last.

**THIS CHART WILL BE THE
FIRST CHART APPEARING
AT THE END OF THIS FILM**

TABLE OF THE RULES OF EUPHONY

By PROFESSOR RAJKUMAR SARVADHIKAR.

FIRST LETTER.	FOLLOWING LETTER.	RESULTANT.	ILLUSTRATION.
<i>Vowel Sandhi.</i>			
I. अभा-ई-उक-कृ	Similar vowel.	Long similar vowel	पितृ + कृति = पितृति
II. अ आ	ई-उक-कृ	ए-ओ-अइ	हित + उपदेश = हितोपदेश
III. अ आ	ए-ओ-ओ	ऐ-औ	एक + एकम् = एकैकम्
XVII. अ इ	अ	अ-ए-स्	मी + वरति = नौस्तरति
XVIII. आ इ, ओ इ	Vowel except अ	Rejected	नर + आयाति = नर आयाति
XIX. अ इ	Vowel or soft cons.	Rejected	भो + भोः = भो भोः
XIX a. अ इ (र चात)°	अ or soft cons.	उ	नर + नच्छति = नरो गच्छति (प)
XX. स इ, एष इ	Vowel or soft cons.	र	पुनः + अपि = पुनरपि
XXI. (Vowel exc. अ आ) इ	Letter except अ	Rejected	स + व-स च
XXI a. (Vowel exc. अ आ) इ	Vowel or soft cons.	र	मतिः + अस्ति = मतिरस्ति
	र	Rejected, †	मुनिः + रामः = मुनीरामः

° Where visarga represents an original र.
† Preceding vowel also lengthened.

—

—

—

—

—

—

—

—

SANDHI, OR THE EUPHONIC COMBINATION OF LETTERS.

4. When certain letters are brought together euphonic changes take place, exhibited in the adjoining table, the first three columns of which must be committed to memory.

Explanation of the Table. When a letter in the first column is followed by a letter in the second column, they combine to produce the letter in the third column. Thus (II), If either अ or आ be followed by इ or ई, the resultant vowel will be ए. Where letters in the first and second columns are separated by dashes corresponding to similar dashes in the third column, the letters so grouped are to be taken as separate cases, as (II) If अ or आ be followed by इ or ई, उ or ऊ, क or क्, then the resultant combinations will be ए, ओ and अइ respectively. When a letter in the first or second column is *underlined*, it is to be understood that that letter *alone* is affected euphonicallly and no combination takes place; Thus, (XIII). When न् (preceded by a short vowel) is followed by a vowel, न् is doubled, while the following vowel remains unchanged.

By Rule XV. if म् be followed by any of the first 25 consonants it may either be changed to *Anusvara* or to the fifth letter of the group to which that consonant belongs (§1).

5. Dental स (not final) preceded in the same word by any vowels except अ or आ, or by क or र, is changed to the cerebral ष, e. g., नौ+सु=नौषु.

6. Dental न (not final) preceded in the same word by ऋ, ए or ष, is changed to the cerebral ण, even though a vowel, a letter of the first or fifth groups, (§1) य, व or ह intervene, *e. g.*, the nom. plur. of neuter nouns generally ends in न, as मधूनि from मधु, but by this rule the nom. plur. of वारि becomes वारीणि.

GUNA AND VRIDDHI.

7. In inflection certain substitutes for radical vowels are often made which are called the Guna (*qualification*) and Vriddhi (*increase*) of the original vowels.

Of इ or ई	the Guna substitute is	ए
„ उ „ ऊ	„ „	ओ
„ ऋ „ ॠ	„ „	अर्
Of अ	the Vriddhi is	आ
„ इ or ई	„	ऐ
„ उ „ ऊ	„	औ
„ ऋ „ ॠ	„	आर्

NOUNS.

8. In Sanskrit there are, as in Greek, three genders and three numbers, but *eight* cases, as follows:—Nominative, Accusative, Instrumental, Dative, Ablative, Genitive, Locative, and Vocative. Nouns and adjectives are given in the dictionary in the crude form which may end in a vowel or

consonant, as व्याध, 'a hunter', नामन् 'a name'. There is theoretically but one declension, which consists in adding to the crude form the following endings, which should be read across the page from left to right.

	SINGULAR.	DUAL.	PLURAL.
Nom.	:	ओ	अः
Acc.	अम्	ओ	अः
Inst.	आ	भ्याम्	भिः
Dat.	ए	भ्याम्	भ्यः
Abl.	अः	भ्याम्	भ्यः
Gen.	अः	ओः	आम्
Loc.	इ	ओः	सु

Note. The Vocative is not included in this list, as it is regarded as being only a modification of the nominative. In the dual and plural the Vocative is always the same as the Nominative.

9. In adding these terminations to any base the rules of Sandhi (§4) must be observed; this is exhibited in the declension of नौ 'a ship'.

N.	नौः	A ship.	नावौ	The two ships,	नावः
Acc.	नावम्	A ship.	नावौ	etc.	नावः
I.	नावा	By or with a ship.	नौभ्याम्		नौभिः
D.	नावे	To a ship.	नौभ्याम्		नौभ्यः
Ab.	नावः	From a ship.	नौभ्याम्		नौभ्यः

G. नावः <i>Of a ship</i>	नावोः	नावाम्
L. नावि <i>In or on a ship.</i>	नावोः	नौषु

Thus, in the N. dual नौ + ई = नावौ (§4. V.) etc.

Nearly all nouns, however, vary much from the regular formations of नौ, certain changes being made in the base and terminations.

10. The most numerous class of masculine nouns has the base ending in अ, and is declined like काक m. 'a crow'.

N. काकः	काकौ	काकाः
Ac. काकम्	काकौ	काकान्
I. काकेन	काकाभ्याम्	काकैः
D. काकाय	काकाभ्याम्	काकेभ्यः
Ab. काकान्	काकाभ्याम्	काकेभ्यः
G. काकस्य	काकयोः	काकानाम्
L. काके	काकयोः	काकेषु
V. काक	काकौ	काकाः

11. Neuter nouns whose base ends in अ differ only from the masculine in the Nominative, Accusative and Vocative cases, e. g., फल n. 'fruit.'

N. Ac. फलम्	फले	फलानि
I. फलेन	फलाभ्याम्	फलैः
D. फलाय	फलाभ्याम्	फलेभ्यः

Ab.	फलात्	फलाभ्याम्	फलेभ्यः
G.	फलस्य	फलयोः	फलानाम्
L.	फले	फलयोः	फलेषु
V.	फल	फले	फलानि

12. Feminine bases in णा are declined like माला :
'a garland.'

N.	माला	माले	मालाः
Ac.	मालाम्	माले	मालाः
I.	मालया	मालाभ्याम्	मालाभिः
D.	मालायै	मालाभ्याम्	मालाभ्यः
Ab.	मालायाः	मालाभ्याम्	मालाभ्यः
G.	मालायाः	मालयोः	मालागाम्
L.	मालायाम्	मालयोः	मालासु
V.	माले	माले	मालाः

13. Feminine bases in ई are declined like. नदी : 'a river

N.	नदी	नद्यौ	नद्यः
Ac.	नदीम्	नद्यौ	नदीः
L.	नद्या	नदीभ्याम्	नदीभिः
D.	नद्यै	नदीभ्याम्	नदीभ्यः
Ab.	नद्याः	नदीभ्याम्	नदीभ्यः
G.	नद्याः	नद्योः	नदीनाम्

L. नद्याम्	नद्योः	नदीषु
V. नदि	नद्यौ	नद्यः

14. Masculine bases in ई are declined like अभि m. 'bro.'

N. अभिः	अमी	अमयः
Ac. अभिम्	अमी	अमीन्
I. अभिना	अभिभ्याम्	अभिभिः
D. अमये	अभिभ्याम्	अभिभ्यः
Ab. अमेः	अभिभ्याम्	अभिभ्यः
G. अमेः	अग्न्योः	अमीनाम्
L. अमी	अग्न्योः	अमिषु
V. अमे	अमी	अमयः

In this the final vowel of the base is gunated (17.) in the D. Ab. G. V. sing. and N. plu., and the terminations (18) added subject to the rule of Sandhi. Thus, in the D. the base becomes अमये, and the termination ए being added, makes अमये (14. V.) The final vowel is also lengthened in N. Ac. V. du., Ac. G. pl. and न् is inserted in the I. sing. G. plu.

15. Masculine bases in उ are declined like तद् m. 'a tree.'

N. तद्	तद्	तद्वः
Ac. तदम्	तद्	तद्वन्
I. तदया (56.)	तदभ्याम्	तदभिः
D. तदवे	तदभ्याम्	तदभ्यः
Ab. तदोः	तदभ्याम्	तदभ्यः

ॐ. तरोः	तर्वोः	तक्ष्याम् (§६.)
इ. तरो	तर्वोः	तक्षु
ए. तरो	तक्ष	तक्षः

The base varies ~~as~~ as in the last. Thus, in the D. sing. तरोः
इ = तरो (H. V.)

16. Feminine bases in इ are declined like गति, 'going,'
'motion.'

N.	गतिः	गती	गतयः
Ac.	गतिम्	गती	गतीः
I.	गत्या	गतिभ्याम्	गतिभिः
D.	गतये or गत्यै	गतिभ्याम्	गतिभ्यः
Ab.	गतेः or गत्याः	गतिभ्याम्	गतिभ्यः
G.	गतेः or गत्याः	गतयोः	गतीनाम्
L.	गती or गत्याम्	गतयोः	गतिषु
V.	गते	गती	गतयः

The final vowel of the base varies as in अग्नि.

Feminine bases in उ vary the base as in गति, and bear the same relation to it as तरो to अग्नि. Thus धेनु, 'a milch cow.'

N. धेनुः, धेनु, धेनवः. Ac. धेनुम्, etc.

12. **ELEMENTS OF SANSKRIT GRAMMAR.**

17. Neuter bases in **इ** are declined like **वारि**, 'water'.

N. Ac. वारि	वारिणी	वारीणि
I. वारिणा	वारिभ्याम्	वारिभिः
D. वारियो	वारिभ्याम्	वारिभ्यः
Ab. वारिणः	वारिभ्याम्	वारिभ्यः
G. वारिणाः	वारियोः	वारीणाम्
L. वारिणि	वारियोः	वारिषु
V. वारि or वारे	वारिणी	वारीणि

In this noun **न्** is inserted before vowel-terminations and the final of the root lengthened in N. Ac. plu. Neuter bases in **उ** vary the base as in **वारि**; thus **मधु** 'honey.'

N. Ac. मधु, मधुनी, मधूनि; I. मधुना etc.

18. Masculine nouns in **प** denoting relationship are declined like **पितृ** m. 'A father.'

N. पिता	पितरौ	पितरः
Ac. पितरम्	पितरौ	पितृन्
I. पित्रा	पितृभ्याम्	पितृभिः
D. पित्रे	पितृभ्याम्	पितृभ्यः
Ab. पितुः	पितृभ्याम्	पितृभ्यः

G. पितुः	पित्रोः	पितृणाम्
L. पितरि	पित्रोः	पितॄषु
V. पितः	पितरौ	पितरः

In this the final of the base is gunated in the first five forms, also in L. sing. and V. In the N. sing. **र** and the ending are dropped and **म्** lengthened. In Ab. and G. sing. **उ** is substituted for **र**, and the ending dropped. In Ac. G. plural **र** is lengthened and in the latter case **म्** is inserted.

Note.—In the Ap. G. and V. sing., visarga represents final **र** (र जात) and in certain cases becomes **र** again. See § XIX c.

(a.) In nouns of *agency* in **र** the final of the base is vridhied (§7.) in the first five forms, as in दातृ, 'A giver.'

N. दाता	दातारौ	दातारः
Ac. दातारम्	दातारौ	दातृन् etc.

(b.) Feminine bases in **र** are declined like पितृ but make the Ac. plu. in *te. g.* मातृ, 'a mother,' Ac. plu. मातृः

19. Masculine and feminine bases in **त्** are regularly declined, except that the ending is omitted in the N. sing. Thus सरित्, f. 'A river.'

N. V. सरित्	सरितौ	सरितः
A. सरितम् etc.		

14 **ELEMENTS OF SANSKRIT GRAMMAR.**

Neuter bases in **त्** are declined like **श्रीमत्** n. 'wealthy.'

N. A. V. श्रीमत् श्रीमती श्रीमन्ति

I. श्रीमता *etc.* adding regular endings.

20. Most Masculine bases in **अन्** are declined like

लघिमन् m. 'lightness.'

N. लघिमा	लघिमानी	लघिमानः
Ac. लघिमानम्	लघिमानी	लघिम्नः
I. लघिम्ना	लघिमभ्याम्	लघिमभिः
D. लघिम्ने	लघिमभ्याम्	लघिमभ्यः
Ab. लघिम्नः	लघिमभ्याम्	लघिमभ्यः
G. लघिम्नः	लघिम्नोः	लघिम्नाम्
V. लघिम्नि, लघिमनि	लघिम्नोः	लघिमसु
L. लघिमन्	लघिमानी	लघिमानः

न् and **ः** are both rejected in the N. sing., **अ** of the base is lengthened in the first five forms, and **न्** is dropped before all consonantal endings. Beginning with the Ac. plu. the **अ** of **अन्** is dropped before all vowel-endings and **न्** is compounded with the preceding consonant.

Note. If **अन्** is preceded by **म्** or **ङ्** at the end of a conjunct consonant, the **अ** of **अन्** is not dropped before the

vowel endings, e. g., यज्वन् m. 'one who sacrifices,' Ac. plu. यज्वनः, I. यज्वना, यज्वभ्याम्, यज्वभिः etc.

21. Neuter bases in अन् only differ from masculine nouns in the N. Ac. and V., e. g., नामन् n. 'a name.'

N. Ac.	नाम	नाघी or नामनी	नामानि
I.	नाघा	नामभ्याम् etc. like लघिमन् but	
V.	नाम	नाघी or नामनी	नामानि

Similarly कर्मेन् n. 'an action.'

N. Ac.	कर्म	कर्मणी (§6.)	कर्माणि
I.	कर्मणे	etc. like यज्वन् but	
V.	कर्म	कर्मणी	कर्माणि

22. Masculine bases in इन् are declined like स्वामिन् m. 'master.'

N.	स्वामी	स्वामिनौ	स्वामिनः
Ac.	स्वामिनम्	स्वामिनौ	स्वामिनः
I.	स्वामिना	स्वामिभ्याम्	स्वामिभिः
D.	स्वामिने	स्वामिभ्याम्	स्वामिभ्यः
Ab.	स्वामिनः	स्वामिभ्याम्	स्वामिभ्यः
G.	स्वामिनः	स्वामिनोः	स्वामिनाम्
L.	स्वामिनि	स्वामिनोः	स्वामिषु
V.	स्वामिन्	स्वामिनौ	स्वामिनः

23. Masculine and feminine bases in अस् are declined like चन्द्रमस् m. 'the moon.'

N. चन्द्रमाः	चन्द्रमसौ	चन्द्रमसः
Ac. चन्द्रमसम्	चन्द्रमसौ	चन्द्रमसः
I. चन्द्रमसा	मन्द्रमोभ्याम्	चन्द्रमोभिः
D. चन्द्रमसे	चन्द्रमोभ्याम्	चन्द्रमोभ्यः
Ab. चन्द्रमसः	चन्द्रमोभ्याम्	चन्द्रमोभ्यः
G. चन्द्रमसः	चन्द्रमसोः	चन्द्रमसाम्
L. चन्द्रमसि	चन्द्रमसोः	चन्द्रमःसु
V. चन्द्रमः	चन्द्रमसौ	चन्द्रमसः

Final स् is changed to visarga in the N. sing., and before the consonantal endings. Thus I. dual becomes चन्द्रमः + भ्याम् = चन्द्रमोभ्याम् (H. XIX, II). In N. sing. the termination is rejected and अस् is lengthened.

24. Neuter bases in अस् differ from m. and f. only in the N. Ac. and V. cases, e. g., सरस् 'a pool.'

N. Ac. V. सरः	सरसी	सरांसि
I. सरसा etc. like	चन्द्रमस् m.	

Note. Bases in श् make the N. sing. in क् or द् as दिश f. 'a quarter of the sky.'

N. दिक्	दिशी	दिशः
and-विश् m. f.	'one who enters,'	
N. विद्	विशी	विशः

25. The following table exhibits the singular of certain bases which are irregular in some of their forms.

Base.	Nom.	Accus.	Instr.	Dat.	ABL. and GEN.	Loc.	Voc.
श्री f. 'fortune.'	श्रीः	श्रियम्	श्रिया	{ श्रियै श्रिये	{ श्रियाः श्रियः	{ श्रियाम् श्रियि	श्रीः
स्त्री f. 'woman.'	स्त्री	{ स्त्रियम् स्त्रियम्	स्त्रिया	स्त्रियै	स्त्रियाः	स्त्रियाम्	स्त्री
पति m. 'master.'	पतिः	पतिम्	पत्या	पत्ये	पत्युः	पत्यौ	पते
सखि m. 'friend.'	सखा	सखायन्	सख्या	सख्ये	सख्युः	सख्यौ	सखे
चक्षु n. 'eye.'	चक्षुः	चक्षुः	चक्षुणा	चक्षुणे	चक्षुः	{ चक्षुः चक्षुणि	{ चक्षुः चक्षुणि
हस्त n. 'bone.'	हस्तः	हस्तम्	हस्ता	हस्ते	हस्तुः	{ हस्तम् हस्ति	{ हस्ते हस्ति
युवन् m. 'youth.'	युवा	युवानम्	युवा	युवे	युवः	युवन्	युवन्
पथिन् m. 'path.'	पथः	पथानम्	पथा	पथे	पथः	पथि	पथाः

ADJECTIVES.

26. The endings of Adjectives are the same as those of corresponding nouns. For instance मन्द 'slow' becomes in the Nom. masculine मन्दः declined like काकः (§10.) in the feminine मन्दा (like माला 12,) and in the neuter मन्दम् (like फलम् 11). Similarly शुचिः m. शुचिः f., शुचि n. 'pure,' according to the models in §§ 14, 17.

27. Adjectives are regularly compared by adding तर or ईयस् for the comparative and तम or इष्ट for the superlative, e. g. पुण्य 'holy', compar. पुण्यतर, super. पुण्यतम declined like मन्द 'slow.'

28. Present *participles* in अत् are regular after the first five forms, as गच्छत्, 'going.'

N. V. गच्छन् गच्छन्ती गच्छन्तः

Ac. गच्छन्तम् गच्छन्तो गच्छतः

I. गच्छता, etc. adding regular endings.

NUMERALS.

29. [The principal cardinal numbers are:

1. एक

5. पञ्चन

2. द्वि

6. षष्

3. त्रि

7. सप्तन

4. चतुर

8. अष्टन

9. नवन्

10. दशन्

11. एकादशन्

12. द्वादशन्

13. त्रयोदशन्

14. चतुर्दशन्

15. पञ्चदशन्

16. षोडशन्

17. सप्तदशन्

18. अष्टादशन्

19. नवदशन्

21. एकविंशति

22. द्वाविंशति *etc.* with

same prefixes as from 10 to 20.

30. त्रिंशत्

40. चत्वारिंशत्

50. पञ्चाशत्

60. षष्टि

70. सप्तति

80. अशीति

90. नवति

100. शत

200. द्वे शते or द्विशतं

20. विंशति

1000. सहस्र

The numbers 19, 29, 39 *etc.* may also be expressed by prefixing ऊन 'less,' to the numbers 20, 30, 40 *etc.*, e. g.

ऊनविंशति, 'nineteen.'

30. एक 'one,' is thus declined.

	MAsc.	NeUT.	FeM.
N.	एकः	— एकम्	एका
Ac.	एकम्		एकाम्
I.	एकेन		एकया
D.	एकस्मै		एकस्यै

Ab	एकस्मात्	एकस्याः
G.	एकस्य	एकस्याः
L.	एकस्मिन्	एकस्याम्
V.	एक	एके

31. द्वि 'two.'

	MASC.	NEUT.	FEM.
N. Ac. V.	द्वौ	— द्वे —	द्वे
I. D. Ab.		द्वाभ्याम्	
G. L.		द्वयोः	

32. त्रि 'three'.

	MASC.	NEUT.	FEM.
N. V. त्रयः—	त्रीणि		
Ac.	त्रीन्—	त्रीणि	तिस्रः
I.	त्रिभिः		तिसृभिः
D. Ab.	त्रिभ्यः		तिसृभ्यः
G.	त्रयाणाम्		तिसृणाम्
L.	त्रिषु		तिसृषु

Nom. of चतुर; M. चत्वारः; N. चत्वारिः Fem. चतस्रः

Nom. of पञ्चन्; M. F. N. पञ्च. Nom. of षष्; M. F. N. षट्

PRONOUNS.

The pronouns are quite irregular and have no crude base like that of nouns.

PERSONAL PRONOUNS.

33. अस्मद्, 'I.'

N.	अहम्	आवाम्	वयम्
Ac.	माम् or मा	आवाम् or नौ	अस्मान् or नः
I.	मया	आवाभ्याम्	अस्माभिः
D.	मद्यम् or मे	आवाभ्याम् or नौ	अस्मभ्यम् or नः
Ab.	मत्	आवाभ्याम्	अस्मत्
G.	मम or मे	आवयोः or नौ	अस्माकम् or नः
V.	मयि	आवयोः	अस्मासु

34. युष्मद्, 'thou.'

N.	त्वम्	युवाम्	यूयम्
Ac.	त्वाम् or त्वा	युवाम् or वाम्	युष्मान् or वः
I.	त्वया	युवाभ्याम्	युष्माभिः
D.	तुभ्यम् or ते	युवाभ्याम् or वाम्	युष्मभ्यम् or वः
Ab.	त्वत्	युवाभ्याम्	युष्मत्
G.	तव or ते	युवयोः or वाम्	युष्माकम् or वः
L.	त्ययि	युवयोः	युष्मासु

35. तद् 'he,' 'she,' 'that.'

Masculine.

N. सः	तौ	ते
Ac. तम्	तौ	तान्
I. तेन	ताभ्याम्	तैः
D. तस्मै	ताभ्याम्	तेभ्यः
Ab. तत्मात्	ताभ्याम्	तेभ्यः
G. तस्य	तयोः	तेषाम्
L. तस्मिन्	तयोः	तेषु

Feminine.

N. सा	ते	ताः
Ac. ताम्	ते	ताः
I. तया	ताभ्याम्	ताभिः
D. तस्यै	ताभ्याम्	ताभ्यः
Ab. तस्याः	ताभ्याम्	ताभ्यः
G. तस्याः	तयोः	तासाम्
L. तस्याम्	तयोः	तासु

Neuter.

N. Ac. तत्	ते	तानि
I. तेन	ताभ्याम्	etc. like Masc.

OTHER PRONOUNS.

३६. इदम् 'this,' Demonstrative Pronoun.

Masculine.

N.	अवम्	इमी	इमे
Ac.	इमम्	इमी	इमान्
I.	अनेन	आभ्याम्	एभिः
D.	अस्मै	आभ्याम्	एभ्यः
Ab.	अस्मात्	अभ्याम्	एभ्यः
G.	अस्य	अनयोः	एषाम्
L.	अस्मिन्	अनयोः	एषु

Feminine.

N.	इयम्	इमे	इमाः
Ac.	इमाम्	इमे	इमाः
I.	अनया	आभ्याम्	आभिः
D.	अस्थै	आभ्याम्	आभ्यः
Ab.	अस्याः	आभ्याम्	आभ्यः
G.	अस्याः	अनयोः	आसाम्
L.	अस्याम्	अनयोः	आसु

Neuter.

N. Ac.	इदम्	इमे	इमानि
--------	------	-----	-------

24   *ELEMENTS OF SANSKRIT GRAMMAR.*

I. अनेन *etc.* like the masculine.

a. Following are the N. and Ac. masc. of the demonstrative pronoun अदस्.

N.	असौ	अभू	अमी
Ac.	अमुम्	अभू	अमून्

37. यद्, 'who,' Relative Pronoun.

N. Masc. यः	यौ	ये
Ac.	यम्	यौ यान्

I. येन *etc.* like तद् in masculine feminine and neuter, substituting य for the initial letter.

38. किम् 'who ?' Interrogative Pronoun.

N. Masc. कः   कौ   के *etc.* lik.e यद्

throughout, substituting क for य, except the Neuter N.

Ac. sing. which is किम्.

THE VERB.

39. There are two Voices—Active and Passive. The Active voice is subdivided into the Objective and Subjective Forms, which correspond to the Active and Middle voices in Greek, the first form merely representing the subject as acting, while the subjective form represents the act as directed towards the agent. Some verbs are only conjugated in one of these forms.

40. There are eight Tenses and Moods of more common occurrence, all of which go under the name of Tenses in Sanskrit grammars.

They are:—

1. The Present.
2. The First Preterite. (Imperfect.)
3. The Second Preterite. Perfect.)
4. The Third Preterite. (Aorist.)
5. The First Future.
6. The Second Future.
7. The Imperative.
8. The Potential.

The Conditional and Precative Tenses are rarely used. The Present, First Preterite, Imperative and Potential are called the Conjugational Tenses, because upon their form depends the character of the ten classes into which verbs are divided.

41. Verbs occur in the Dictionary in the form of roots, to which are added the various terminations; as the root

अस् 'to be,' with ति the termination of the Pres. 3rd Sing. (objective,) becomes अस्ति 'he is.' Most roots undergo in the conjugational tenses certain modifications which make the peculiarities of the ten classes.

CLASS. PRINCIPAL CHARACTERISTIC.

I.	Inserts अ bet. root and term's, as	हस्-हसति
II.	Adds ending directly	अस्-अस्ति
III.	Reduplicates root	दा-ददाति
IV.	Inserts य	नृत्-नृत्यति
V.	Inserts नु(नो)	आप्-आप्नोति
VI.	Inserts अ	विश्-विशति
VII.	Inserts न before final cons.	रुध्-रुणाञि
VIII.	Inserts उ (ओ)	कृ-करोति
IX.	Inserts ना	मह्-मृणाति
X.	Inserts अय	कथ्-कथयति

Other characteristics will be exhibited in the conjugation of these classes.

Classes I, IV, VI, and X comprise the great body of roots in Sanskrit. Class I differs from class VI in that a vowel in the root in Class I is changed to its Guna substitute before the addition of the ending and the connecting vowel. Thus the root बुध्, 'to know' Class I, becomes in the Pres. 3 Sing. बोध्+अ+ति = बोधति, 'he knows.'

42. Roots are regularly augmented in the First and Third Preterites and reduplicated in the second Preterite.

The augment consists of the letter अ prefixed to the root. If the root begin with अ or आ, the augment joins with them to form आ, as in अद् 'to eat,' 1st Pret. आदत्. If the root begins with इ उ or ए, the augment joins with them and forms their respective Vriddhies. (§ 7.)

In reduplication, the first consonant and vowel are repeated as in the root विद् 'to exist,' 2nd Pret. विविदे (*pass.*); an un-aspirated letter is substituted for an aspirated one, as in धा 'to place,' 2nd Pret. दधौ, and a palatal for a corresponding guttural, as in चकार, from कृ 'to do.' If the root begins with a double consonant the first letter only is regularly repeated, as in त्यज् 'to abandon,' 2nd Pret. तस्याज. A short vowel also takes the place of a long one in the root, as in नी 'to lead,' 2nd Pret. निनाय. Radical च is changed to अ, as in कृ above.

a. In the second Preterite the radical vowel is regularly gunated before the P terminations (§ 50 note.) unless the root ends in a vowel, in which case the vowel is vriddhied in the first and third singular. Examples: रुद् 'to weep,' 2nd Pret 3rd Sing. हरौद; कृ 'to do,' 2nd Pret. 3rd Sing. अकार

FIRST CLASS OF ROOTS.

In accordance with the usage of Sanskrit grammarians the third person is given first in conjugation. The Objective Form of the root हस् 'to laugh' is here given. The forms should be learned across the page, thus हसति, हसतः, हसन्ति.

43. Root हस् 'to laugh,' First Class. Objective Form.

PRESENT TENSE.

PERs.	SING.	DUAL	PLUR.
3rd.	हसति, <i>he laughs.</i>	हसतः	हसन्ति
2nd.	हससि	हसथः	हसथ
1st.	हसामि	हसावः	हसामः

FIRST PRETERITE.

3.	अहसत्, <i>he laughed.</i>	अहसताम्	अहसन्
2.	अहसः	अहसतम्	अहसत
1.	अहसम्	अहसाव	अहसाम

SECOND PRETERITE.

3.	जहास, <i>he laughed.</i>	जहसतुः	जहसुः
2.	जहसिथ	जहसथुः	जहस
1.	जहास, जहस	जहसिव	जहसिम

THIRD PRATERITE.

3.	{ महासीत्, <i>he laughed.</i>	{ अहासिष्टाम्	{ अहासिषुः
	{ अहसीत्	{ अःसिष्टाम्	{ अहसिषुः
2.	{ अहासीः	{ अहासिष्टम्	{ अहासिष्ट
	{ अहसीः	{ अहसिष्टम्	{ अहसिष्ट
1.	{ अहासिषम्	{ अहासिष्व	{ अहासिष्म
	{ अहसिषम्	{ अहसिष्व	{ अहसिष्म

FIRST FUTURE.

3.	हसिता, <i>he will laugh.</i>	हसितारौ	हसितारः
2.	हसितासि	हसितास्थः	हसितास्थ
1.	हसितास्मि	हसितास्वः	हसितास्मः

SECOND FUTURE.

3.	हसिष्यति, <i>he shall laugh.</i>	हसिष्यतः	हसिष्यन्ति
2.	हसिष्यसि	हसिष्यथः	हसिष्यथ
1.	हसिष्यामि	हसिष्यावः	हसिष्यामः

IMPERATIVE.

3.	हसतु, <i>let him laugh.</i>	हसताम्	हसन्तु
2.	हस	हसतम्	हसत
1.	हसानि	हसाव	हसाम

POTENTIAL.

3.	हसेत्, <i>he may laugh.</i>	हसेताम्	हसेयुः
2.	हसेः	हसेतम्	हसेत
1.	हसेयम्	हसेष	हसेम

44. The terminations of the Subjective Form are exhibited in the conjugation of the

Root *सेव्*, 'to serve,' First class.

PRESENT.

3. सेवते	सेवेते	सेवन्ते
2. सवसे	सेवेथे	सेवध्वे
1. सेवे	सेवावहे	सेवामहे

FIRST PRETERITE.

3. असेवत	असेवेताम्	असेवन्त
2. असेवथाः	असेवेथाम्	असेवध्वम्
1. असेवे	असेवावहि	असेवामहि

SECOND PRETERITE.

3. सिषेवे	सिषेवाते	सिषेविरे
2. सिषेविषे	सिषेवाथे	सिषेविध्वे
1. सिषेवे	सिषेविवहे	सिषेविमहे

THIRD PRETERITE.

3. असेविष्ट	असेविषाताम्	असेविषत
2. असेविष्टाः	असेविषाथाम्	असेविध्वम्
1. असेविषि	असेविष्यहि	ससेविष्महि

FIRST FUTURE.

3. सेविता	सेवितारौ	सेवितारः
2. सेवितासे	सेवितासाथे	सेविताध्वे

1.	सेविताहे	सेवितास्वहे	सेवितास्महे

SECOND FUTURE.

3.	सेविष्यते	सेविष्येते	सेविष्यन्ते
2.	सेविष्यसे	सेविष्येथे	सेविष्यध्वे
1.	सेविष्ये	सेविष्यावहे	सेविष्यामहे

IMPERATIVE.

3.	सेवताम्	सेवेताम्	सेवन्ताम्
2.	सेवस्व	सेवेथाम्	सेवध्वम्
1.	सेवै	सेवावहे	सेवामहे

POTENTIAL.

3.	सेवेत	सेवेयाताम्	सेवेरन्
2.	सेवेथाः	सेवेयाथाम्	सेवेध्वम्
1.	सेवेय	सेवेवहि	सेवेमहि

45. The root भू 'to become' is declined like हस् except in the 2nd. and 3rd. Pret., which are as follows :

SECOND PRETERITE.

3.	बभूव	बभूवतुः	बभूवुः
2.	बभूविथ	बभूवथुः	बभूव
1.	बभूव	बभूविथ	बभूविम

THIRD PRETERITE.

3.	अभूत्	अभूताम्	अभूवन्
2.	अभूः	अभूतम्	अभूत
1.	अभूवम्	अभूव	अभूम

46. Roots in आ are declined in the 2nd Pret. like पा, 'to drink.'

SECOND PRETERITE.

3.	पपी	पपतुः	पपुः
2.	पपिथ, पपाथ	पपथुः	पप
1.	पपौ	पपिव	पपिम

47. The root गम्, 'to go,' in the 2nd. Pret. drops अ of the root before all terminations, except those of the singular.

SECOND PRETERITE.

3.	जगाम	जग्मतुः	जग्मुः
2.	जगमिथ, जगन्थ	जग्मथुः	जग्म
1.	जगाम, जगम	जग्मिव	जग्मिम

48. SECOND PRETERITE of दृश्, 'to see'.

ददर्श	ददृशातुः	ददृशुः
ददर्शिय, ददृष्ट	ददृशथुः	ददृश
ददृश	ददृशिव	ददृशिम

49. A Synopsis in the 3rd sing. of certain roots of the First Class.

Roots.	1st. PRE.	2nd. PRE.	3rd. PRE.	2nd. Fu.	2nd. PRE. POTEN.	IMPER.
हृत्	हसति	अहसत्	जहास	अहासीत्	हसिष्यति	हस
सेव्	सेवते	असेवत	सिषेवे	असेविष्ट	सेविष्यते	सेवस्व
भू	भवति	अभवत्	बभूव	अभुत्	भविष्यति	भव
स्था	तिष्ठति	अतिष्ठत्	तस्यौ	अस्यात्	स्यास्यति	तिष्ठ
गम्	गच्छति	अगच्छत्	जगाम	अगमत्	गमिष्यति	गच्छेत्
दृश्	पश्यति	अपश्यत्	ददर्श	अदृशत्	द्रक्ष्यति	पश्येत्
पा	पिबति	अपिबत्	पपौ	अपात्	पास्यति	पिबेत्
हृ	हरति	अहरत्	जहार	अहारीत्	हरिष्यति	हर

"to laugh"

"to serve"

"to become"

"to stand"

"to go"

"to see"

"to drink"

"to destroy"

SECOND CLASS OF ROOTS.

These regularly add the terminations directly.

50. अस्, "to be."

PRESENT.

3.	अस्ति	स्तः	सन्ति
2.	असि	स्यः	स्य
1.	अस्मि	स्वः	स्मः

FIRST PRETERITE.

3.	आसीत्	आस्ताम्	आसन्
2.	आसीः	आस्तम्	आस्त
1.	आसम्	आस्व	आस्म

POTENTIAL.

3.	स्यात्	स्याताम्	स्युः
2.	स्याः	स्थातम्	स्यात
1.	स्याम्	स्याव	स्याम

IMPERATIVE.

3.	अस्तु	स्ताम्	सन्तु
2.	एधि	स्तम्	स्त
1.	असतानि	असाव	असाम

Other tenses supplied from अ, 140. अस् is irregular in rejecting अ of the root, except before the so-called "P terminations" (and in the imperfect.) The 2nd sing. Pres. is असि for अस्ति. The 1st Pret. inserts इ in the 2nd and 3rd sing. and the 2nd sing. Imper. is also irregularly formed.

It is also characteristic of this class of verbs that the vowel of the root is gunated before the *P* terminations. * This is shown in the verb रुद्, which is peculiar, however, in inserting इ before the consonantal endings, except य.

51. रुद्, 'to cry.'

3. रोदिति	रुदितः	रुदन्ति
2. रोदिषि	रुदिथः	रुदिथ
1. रोदिमि	रुदिथः	रुदिमः

FIRST PRETERITE.

3. { अरोदत्	अरुदिताम्	अरुदन्
अरोदीत्		
2. { अरोदः	अरुदितम्	अरुदित
अरोदीः		
1. अरोदम्	अरुदिथ	अरुदिम

SECOND PRETERITE.

रुद	रुदतुः	रुदुः
2. रुदिथ	रुदथुः	रुद
1. रुदिम	रुदिथ	रुदिम

* Note The objective endings of the Present, 1st Pret. and Pres. sing. together with those of the Imper. 3rd sing. 1st sing. dual and plur., and the subjective ending of the Imper. 1st sing. dual and plur. are labelled for the sake of convenience, the *P* terminations.

THIRD PRETERITE.

3.	{ अकृत् regular, like	अभूत्	§41.
	{ अरोदीत् „ „	अदासीत्	§39.

IMPERATIVE.

3.	रोदितु	रुदिताम्	रुदन्तु
2.	रुदिहि	रुदितम्	रुदित
1.	रोदानि	रोदात्र	रोदाम

POTENTIAL.

3.	रुद्यात्	रुद्याताम् etc., like	स्यात् §40.
----	----------	-----------------------	-------------

52. Synopsis in the 3rd. sing. of certain roots of the Second class.

Root.	Pres.	1st PRET.	2ND PRET.	3RD PRET.	2ND. Fut.	2ND SING FORM.
रुद् "to cry."	रोदति	{ आरोदीब् अरोदत्	हरोद्	{ अरुदत् अरोदीब्	रोदिष्यति रुदिद्	रुयाब्
त्र "to speak."	{ त्रवीति आह	{ अत्रवीत् अहन्	उवाच जघान	अवोचत् अवधीत्	वक्ष्यति हनिष्यति जहि	त्रुयाब् हन्याब्
हन् "to kill."	हन्ति	एति	इयाय	अगात्	एष्यति इहि	इयाब्
इ "to go."	अस्ति	अशेत	—	—	—	स्याब्
अस् "to be."	शेते	अति	शिरये	अशयिष्ट	शायिष्यते शेच	शयीब्
शी "to lie down."	अद्	अति	{ जवास आद	—	—	—
अद् "to eat."	शास्ति	—	शशास	—	शासिष्यति शाधि	शिष्याब्
शास् "to rule."						

Note. Uncommon forms are omitted.

THIRD CLASS OF ROOTS.

53. This class reduplicates the root in the conjugational tenses. Conjugation of दा 'to give' in the Objective Form.

PRESENT.

3. ददाति	दत्तः	ददति
2. ददासि	दत्थः	ददथ
1. ददामि	दद्वः	ददमः

FIRST PRETERITE.

3. अददात्	अदत्ताम्	अददुः
2. अददाः	अदत्तम्	अदत्त
1. अददाम्	अदद्व	अददम

SECOND PRETERITE.

3. ददौ like पपौ § 46.

3rd Pret. अददात्. 2nd Fut. दास्यति

IMPERATIVE.

3. ददातु	दत्ताम्	ददतु
2. देहि	दत्तम्	दत्त
1. ददामि	ददाव	ददाम

POTENTIAL.

3. दद्यात्	दद्याताम्	दद्युः
2. दद्याः	दद्यातम्	दद्यात
1. दद्याम्	दद्याव	अद्याम

FOURTH CLASS OF ROOTS.

50. Roots of the Fourth Class add **ञ** before the terminations.

नृत 'to dance.'

PRÆTERITE.

3. नृत्यति	नृत्यतः	नृत्यन्ति
2. नृत्यसि	नृत्यथः	नृत्यथ
1. नृत्यामि	नृत्यावः	नृत्यामः

SECOND PRÆTERITE.

3. ननर्त्त (§38a)	ननृतुः	ननृतुः
2. ननर्त्तथ	ननृतुथुः	ननृत
1. ननर्त्त	ननर्त्तिव	ननर्त्तिम

IMPERATIVE.

3. नृत्यतु	नृत्यताम्	नृत्यन्तु
2. नृत्य	नृत्यतम्	नृत्यत
1. नृत्यानि	नृत्याव	नृत्याम

POTENTIAL.

3. नृत्येत्	नृत्येताम्	नृत्येयुः
2. नृत्येः	नृत्येतम्	नृत्येत
1. नृत्येयम्	नृत्येव	नृत्येम

55. Synopsis in the 3rd. sing. of certain roots of the Fourth Class.

Root.	1st. Pres.	2nd Pres.	3rd. Pres.	2nd. Fut.	2 nd . sing. Imper.
नृत् नृत्यति	अनृत्यत्	ननर्त्त	अनर्त्तात्	नर्त्तय्यति	नृत्य
जन् "to dance."	जायेते	जञ्जे	{ अजनि	{ नर्त्तस्यति	नृत्येत्
जिह्व "to be born."	जिह्वते	जिह्वे	{ अजनिष्ट	{ जनिष्यते	जायेत्
विद् "to exist."	अविद्यत	विदिदे	अवित्त	वेत्स्यते	विद्यस्व
मन "to think."	अमन्यत	मेने	अमंस्त	मंस्यते	मन्यस्व
					मन्येत

FIFTH CLASS OF ROOTS.

Roots of this class add **शु** which is changed by guna to **शो** before the "P terminations."

56. Root **श्रु** 'to hear,'

PRESENT.

3. शृणोति	शृणुतः	शृण्वन्ति
2. शृणोषि	शृणुथः	शृणुथ
1. शृणोमि	शृण्वः, शृणुवः	शृणमः, शृणुमः
1st Pret., अशृणोत्		

SECOND PRETERITE.

3. शृण्व	शृण्वतुः	शृण्वुः
2. शृण्वथ	शृण्वथुः	शृण्व
1. शृण्व, शृण्व	शृण्व	शृण्व

3rd Pret. अश्रौषीत्. 2nd Fut. श्रोष्यति.

IMPERATIVE.

3. शृणुतु	शृणुताम्	शृण्वन्तु
2. शृणु	शृणुतम्	शृणुत
1. शृण्वानि	शृण्वान	शृण्वाम

POTENTIAL.

3.	शृणुयात्	शृणुयाताम्	शृणुयुः
2.	शृणुयाः	शृणुयातम्	शृणुयात
1.	शृणुयाम्	शृणुयाव	शृणुयाम

57. Synopsis of आप्, 'to obtain.'

Pres. आपोति, *1st Pres.* आपोत्, *2nd Pres.* आप, *3rd Pres.* आपत्, *2nd Fut.* आप्स्यति, *2nd. sing. Imper.* आपुहि, *Poten.* आपुयात्.

SIXTH CLASS OF ROOTS.

These verbs insert अ but do not gunate the radical vowel as in Class One.

58. Root विश्, 'to enter.'

PRESENT.

3.	विशति	विशतः	विशन्ति
2.	विशसि	विशथः	विशथ
1.	विशामि	विशावः	विशामः

59. Synopsis of certain roots of the Sixth Class.

Root.	Pana. 1st. Part.	2nd. Part.	3rd. Part.	2. Sino. 1st. Part.	Form.
पृच्छ् ^{no. 100.}	पृच्छति	पृच्छन्	अप्राचीन्	पृच्छ	पृच्छेत्
इप् ^{no. 101.}	इच्छति	इच्छन्	ऐषीत्	इच्छ	इच्छेत्
मृ ^{no. 102.}	म्रियते	म्रियन्	ममर	म्रियस्व	म्रियेत्
मृ ^{no. 103.}	मृदति	मृदन्	मृतेद	मृ	मृतेत्
मृ ^{no. 104.}	मृगति	मृगन्	मृगिष	मृग	मृगेत्
मृ ^{no. 105.}	मृच्छति	मृच्छन्	मृच्छेत्	मृच्छ	मृच्छेत्

44 ELEMENTS OF SANSKRIT GRAMMAR.

SEVENTH CLASS OF ROOTS.

Roots of the Seventh class insert न् before the final consonant of the root where the P terminations (§ 60 Note.) are added, and न् in other cases.

60. Root रुध्, 'to hinder.'

PERFECT.

3.	रुणाद्भि	रुन्धः	रुन्धन्ति
2.	रुणात्ति	रुन्धः	रुन्ध
1.	रुणाभि	रुन्धः	रुन्धः

FIRST PRETERITE.

3.	अरुणात्	अरुन्धाम्	अरुन्धन्
2.	अरुणात् or अरुणाः	अरुन्धम्	अरुन्ध
1.	अरुणाधम्	अरुन्ध	अरुन्ध

IMPERATIVE.

3.	रुणु	रुन्धाम्	रुन्धन्तु
2.	रुन्धि	रुन्धम्	रुन्ध
1.	रुणाधानि	रुणाधाव	रुणाधाम

POTENTIAL.

3.	रुन्ध्यात्	रुन्ध्याताम्	रुन्ध्युः
2.	रुन्ध्याः	रुन्ध्यातम्	रुन्ध्यात
1.	रुन्ध्याम्	रुन्ध्याव	रुन्ध्याम

61. Synopsis of भुञ्, 'to eat,' Seventh class.

Pres. भुङ्क्ते, *1st. Pres.* अभुङ्क्त, *2nd. Pres.* वभुजे,
3rd Pres. अभुङ्क्त, *2nd. Fut.* भोक्ष्यते, *2nd. sing Imper.*
 भुङ्क्ष्व, *1'sten.* भुञ्जीत.

EIGHTH CLASS OF ROOTS.

These roots insert उ before the endings, which is changed by guna to औ before the "P terminations."

62. Root कृ, 'to do.'

PRESENT.

3. करोति	कुरुतः	कुर्वन्ति
2. करोषि	कुरुथः	कुरुथ
1. करोमि	कुर्वः	कुर्मः

FIRST PRETERITE.

3. अकरोत्	अकुरुताम्	अकुर्वन्
2. अकरोः	अकुरुतम्	अकुरुत
1. अकरवम्	अकुर्व	अकुर्म

2nd. Pres. चकार, *3rd Pres.* अकार्षीत् *2nd Fut.*
 करिष्यति

IMPERATIVE.

3. करोतु	कुरुताम्	कुर्वन्तु
2. कुरु	कुरुतम्	कुरुत
1. करवासी	करवाव	करवाम

POTENTIAL.

3. कुर्यात्	कुर्याताम्	कुर्युः
2. कुर्याः	कुर्यातम्	कुर्यात
1. कुर्याम्	कुर्याव	कुर्याम

NINTH CLASS OF ROOTS.

These add नी before the "P terminations," and नी or न in other cases.

63. Root ज्ञा 'to know.'

PRESENT.

3. जानाति	जानीतः	जानन्ति
2. जानासि	जानीथः	जानीथ
1. जानामि	जानीवः	जानीमः

FIRST PRETERITE.

3. अजानात्	अजानीताम्	अजानन्
2. अजानाः	अजानीतम्	अजानीत

1. अजानाम्   अजानीव   अजानीम
 2nd. Pret. जज्ञौ, 3rd. Pret. अज्ञासीत्, 2nd. Fut.
 ज्ञास्यति.

IMPERATIVE.

3.	जानातु	जानीताम्	जानन्तु
2.	जानीहि	जानीतम्	जानीत
1.	जानानि	जानाव	जानाम

POTENTIAL.

3.	जानीयात्	जानीयाताम्	जानीयुः
2.	जानीयाः	जानीयातम्	जानीयात
1.	जानीयाम्	जानीयाव	जानीयाम

64. Synopsis of ग्रह् 'to take.' Ninth Class.

- Pres. गृह्णाति, 1st. Pret. अगृह्णात्, 2nd. Pret. जग्राह
 3rd. Pret. अग्रहीत्, 2nd Fut. ग्रहीष्यति, 2nd. Sing. Imper.
 गृहाण. Poten. गृहीयात्.

TENTH CLASS OF ROOTS.

These add अय before the endings.

65. Root चिन्त्, 'to think.'

PRESENT.

3.	चिन्तयति	चिन्तयतः	चिन्तयन्ति
2.	चिन्तयसि	चिन्तयथः	चिन्तयथ
1.	चिन्तयामि	चिन्तयावः	चिन्तयामः
1. *Pret.* अचिन्तयत् like अहसत्

SECOND PRETERITE.

3.	चिन्तयामास	चिन्तयामासतुः	चिन्तयामासुः
2.	चिन्तयामासिथ	चिन्तयामासथुः	चिन्तयामास
1.	चिन्तयामास	चिन्तयामासिव	चिन्तयामासिम

3rd. *I ret.* अचिचिन्तत्, 2nd. *Fut.* चिन्तयिष्यति.

IMPERATIVE.

3.	चिन्तयतु	चिन्तयताम्	चिन्तयन्तु
2.	चिन्तय	चिन्तयतम्	चिन्तयत
1.	चिन्तयानि	चिन्तयाव	चिन्तयाम

POTENTIAL.

3.	चिन्तयेत्	चिन्तयेताम्	चिन्तयेयुः
2.	चिन्तयेः	चिन्तयेतम्	चिन्तयेत
1.	चिन्तयेयम्	चिन्तयेव	चिन्तयेम

66. Synopsis of भक्ष् 'to eat,' Tenth Class.

Pres. भक्षयति, *1st. Pret.* अभक्षयत्, *2nd. Pret.* भक्षयामास, *3rd. Pret.* अभिभक्षत्, *2nd. Fut.* भक्षयिष्यति, *2nd. sing. Imper.* भक्षय, *Poten.* भक्षयेत्.

THE PASSIVE VOICE.

The Passive Voice is regularly formed by inserting य between the root and the endings of the Subjective Form. Thus from दृश् 'to see' is formed दृश्यते, 'he is seen,' from सेष् 'to give' etc. Some verbs modify the radical vowel, as दा 'to give', which makes the passive base दीय.

67. Conjugation of दा, 'to give' in the Passive Voice.

PRESENT.

3.	दीयते	दीयते	दीयन्ते
2.	दीयसे	दीयेथे	दीयध्वे
1.	दीये	दीयावहे	दीयामहे

1st. Pret. अदीयत्, *2nd. Pret.* ददे, *2nd. Fut.* दास्यते or दायिष्यते, *Imper.* दीयताम्, *Poten.* दीयेत्, all after the model of सेष्, §44.

THIRD PRETERITE.

3.	अदायि	{ अदिषाताम्	अदिषत्
		{ अदायिषाताम्	अदायिषत्
2.	{ अदिषाः	अदिषाथाम्	अदिहम्
	{ अदायिष्ठाः	अदायिषाथाम्	अदायिध्वम्
1.	{ अदिषि	अदिष्यहि	अदिष्महि
	{ अदायिषि	अदायिष्यहि	अदायिष्महि

Examples of Passive Bases.

Root.	PASSIVE BASE.
ग्रह् 'to take,'	गृह्य
कृ 'to do,'	क्रिय
स्था 'to stand,'	स्थीय
गै 'to sing,'	गीय
श्रु 'to hear,'	श्रुय
वच् 'to speak,'	उच्य

THE INFINITIVE.

68. The infinitive is formed by adding the affix **तुम्** to the root. The radical vowel is regularly gunated and most roots ending in a consonant insert **ह्** before the affix **तुम्**.

Examples.

Root.	INFINITIVE.
सेव्	सेवितुम् 'to serve.'
गम्	गन्तुम् 'to go.'
रुद्	रोदितुम् 'to weep.'
दा	दातुम् 'to give.'
नृत्	नर्तितुम् 'to dance.'
श्रु	श्रोतुम् 'to hear.'
विश्	वेष्टुम् 'to enter.'
रुध्	रोधुम् 'to hinder.'
कृ	कर्तुम् 'to do.'
ज्ञा	ज्ञातुम् 'to know.'
चिन्त्	चिन्तयितुम् 'to think.'

DERIVATIVE VERB FORMS.

69. *Causative Verbs* are formed by adding **अय** to simple roots; they are conjugated like roots of the tenth class.

Example, दृश् 'to see,' दर्शय 'to cause to see,' Pres. 3rd sing. दर्शयति 'he causes to see.'

70. *Desiderative Verbs* are formed by reduplicating the root (§42.) and adding **स** (or **इष**) e. g., from पा, 'to drink,' पिपास 'to desire to drink.'

71. Examples of Derivative Verbs of §§ 69, 70.

ROOT.	CAUS.	DESID.
रध् 'to hinder,'	रोधय	रुहत्स
बन्ध् 'to bind,'	बन्धय	—
ग्रह् 'to take,'	ग्राहय	जिघृक्ष
भू 'to become,'	भावय	बुभूष
पा 'to drink,'	पायय	पिपास
लभ् 'to take,'	लभय	लिप्स
वस् 'to dwell,'	वासय	—
गम् 'to go,'	गमय	जिगमिष
स्था 'to stand,'	स्थापय	—
दा 'to give,'	दापय	दित्स
श्रु 'to hear,'	श्रावय	शुश्रूष

PARTICIPLES.

Participles are adjectives, but the verb latent in any participle may be active or passive.

PRESENT PARTICIPLES.

72. a. Present Participles in अत् are of the objective form. They are formed by substituting अत् for अन्ति in the 3rd Plur. Pres.

Examples.

Root.		PARTICIPLE.	
गम्	'to go,'	गच्छत्	'going.'
ब्रू	'to speak,'	ब्रुवत्	'saying.'
श्रु	'to hear,'	शृण्वत्	'hearing.'
ग्रह्	'to take,'	गृह्णत्	'taking.'

For the declension of these participles see §28.

b. Present participles of the subjective form are formed by substituting मान or ज्ञान for the ending of the Pres. 3rd plur. Subjective.

Examples.

Root.		PARTICIPLE.	
सेव्	'to serve'	सेवमान	'serving.'
धा	'to place,'	दधान	'placing.'

PAST PARTICIPLES.

73. There are two declinable past participles, one ending in त्, in which the latent verb is passive, the other ending in त्वत्, active. The passive participle is generally formed by adding त् directly to the root, and the active one can always be made by adding वत् to the past passive participle.

Examples.

Root.	PAST PART. PASS.	P. P. ACT.
स्था 'to stand,'	स्थित	स्थितवत्
पा 'to drink,'	पीत	पीतवत्
रुद् 'to weep'	रुदित	रुदितवत्
दा 'to give,'	दत्त	दत्तवत्
मन् 'to think,'	मत	मतवत्
आप् 'to obtain,'	आप्त	आप्तवत्
प्रच्छ् 'to ask,'	पृष्ट	पृष्टवत्
इष् 'to wish,'	इष्ट	इष्टवत्
चिन्त् 'to thin','	चिन्तित	चिन्तितवत्
रुध् 'to hinder,'	रुद्ध	रुद्धवत्
पत् 'to fall,'	पतित	पतितवत्

74. Indeclinable past participles are not adjectives but incomplete active verbs, used to denote actions prior to the time of the main verb. Thus, तत् कृत्वा परिगच्छति 'having done that he goes away.' There are two indeclinable past participles, one ending in *स्था*, affixed to simple roots, and one in *य* affixed to verbs in composition with prefixes.

Examples.

Root.	INDECLIN. PART.
कृ 'to do,'	कृत्वा 'having done.'
गम् 'to go,'	गत्वा 'having gone.'

उपगम्	'to go near,'	उपगम्य	'having gone near.'
श्री	'to lie down,'	शयित्वा	'having lain down.'
रुद्	'to weep,'	रुदित्वा	'having wept.'
विश	'to enter,'	विष्ट्वा	'having entered.'
धा	'to place,'	हित्वा	'having placed.'
अभिधा	'to speak,'	अभिधाय	'having spoken.'
निधा	'to take up,'	निधाय	'having take up,'
दृश्	'to see,'	दृष्ट्वा	'having seen.'

FUTURE PARTICIPLES.

75. There are three future participles in which the verb latent is in the passive.

a. Participles in तव्य formed by substituting this ending for ता in the 1st. Fut. 3rd. sing., e. g. from

कृ	'to do.'	कर्तव्य	'to be done.'
दृश्	'to see.'	दृष्टव्य	'to be seen.'
सेव्	'to serve'	सेवितव्य	'to be served.'

b. Participles in यनीय, which is added to the root, e. g., from

दा	'to give'	दानीय	'to be given.'
श्रु	'to hear'	श्रवणीय	'to be heard.'
चिन्त	'to think'	चिन्तनीय	'to be thought.'

a. Participles in य as from

दा 'to give'	देय 'to be given.'
श्रु 'to hear'	श्रव्य 'to be heard.'
कृ 'to do'	कार्य 'to be done.'

76. There two future participles in which the verb latent is in the active. One ending in **स्यत्** is of the objective form, the other in **स्यमान** of the subjective form. They are formed from the 2nd. Fut. 3rd. plur. in a manner exactly analogous to that in which the present participles are formed from the 3rd. plur. Pres. (§72 a. b.)

Examples.

Root.	FUT. PART. OBJ.	FUT. PART. SUBJ.
गम् 'to go'	गमिष्यत् 'about to go.'	
दा 'to give'	दास्यत् 'about to give.'	दास्यमान
कृ 'to do'	करिष्यत् 'about to do.'	करिष्यमाण
भू 'to become'	भविष्यत् 'about to become.'	

VERBAL AFFIXES.

77. Certain affixes joined to roots form abstract nouns, nouns of agency, relationship, etc. Following are examples of some of the more common of these verbal affixes.

Root.		AFFIX.		NOUN.
मुच्	'to loose'	ति	मुक्ति	f. 'liberation.'
वच्	'to speak'	ति	वक्ति	f. 'speech.'
भज्	'to worship'	ति	भक्ति	f. 'worship.'
मन्	'to imagine'	ति	मति	f. 'the mind.'
दा	'to give'	तृ	दातृ	m. 'a giver.'
हन्	'to kill'	तृ	हन्तृ	m. 'a slayer.'
युज्	'to join'	ञ	योग	m. 'joining.'
सृप्	'to creep'	ञ	सर्प	m. 'a serpent.'
गम्	'to go'	अन	गमन	n. 'going.'
दा	'to give'	अन	दान	n. 'a gift.'
नी	'to lead'	अन	नयन	n. 'the eye.'

NOMINAL AFFIXES.

78. Nominal affixes being joined to noun-bases in a manner similar to that in which verbal affixes are joined to roots, form substantives and adjectives expressing various shades of meaning, e. g.

BASE.

AFFIX. FORM.

मनु	'Manu.'	अ	मानय	m. 'descendant' of Manu.
पुरुष	'a man.'	ता	पुरुषता	f. manliness.
लघु	'light.'	त्व	लघुत्व	n. 'lightness.'
धन	'wealth.'	यत्	धनवत्	'wealthy.'
अग्नि	'fire.'	एय	अग्नेय	'fiery.'
धर्म	'religion.'	इक	धार्मिक	'religious.'
धी	'wisdom.'	मत्	धीमत्	'wise.'
गुण	'a quality.'	इन्	गुणिन्	'qualified.'
माया	'a trick.'	विन्	मयाविन्	m. 'a juggler.'
महत्	'great.'	इमन्	महिमन्	m. 'greatness.'
स्वर्ण	'gold.'	मय	स्वर्णमय	'made of gold.'
प्राचू	'former.'	तन	प्राक्तन	'old.'
कः	'who?'	चित्	काश्चित्	'some one.'

INDECLINABLE WORDS AND PREFIXES.

79. Following are some of the most common indeclinable words:—

अथ	so, thus.	कदा	when?	न	not.
अथवा	or.	चिन्तु	but.	नूनम्	surely.
अथ	to-day.	क	where?	पश्चात्	afterwards.
अधुना	now.	च	and.	पुनः	again.
इति	so, thus.	परिम	a long time.	भाः	ho!

इदानीम् now. ऐत् if. यथा as.
 इय like, as. तथा thus. यदि if.
 इह here. तथाहि for example विना without.
 एकदा at one time. तदा then. शनैः slowly.
 एव also. तु but. सदा always.

80. Roots are very often compounded with the following prefixes:

प्र before. परा back. अप्र away. सम् with. नि in, on.
 अध down. अनु after. निर out. दुर् badly. वि apart.
 अधि over. सु well. उद् up. परि around.
 प्रति against. अभि to. अति beyond. अपि on.
 उप near. आ to, near.

SANAKSA, OR THE COMBINATION OF WORDS.

81. The relations between words which are expressed by means of inflective terminations, are also expressed by joining the words into one compound, in which all the members except the last are in the crude form. Thus the adjective कृष्ण, 'black,' may be placed before a noun in full agreement, as in कृष्णः सर्पः 'a black snake,' or it may be put in the crude form and combined with the noun, as in कृष्णसर्पः 'a black-snake.' Similarly 'on the shore of the sea' may be expressed by समुद्रस्य तीरे or समुद्रतीरे.

There are six forms of Compounds:--

1. Descriptive Compounds, (कर्मधारय)
2. Relative Compounds, (बहुव्रीहि)
3. Dependent Compounds, (तत्पुरुष)
4. Independent Compounds, (इन्द्र)
5. Numeral Compounds, (द्विगु)
6. Adverbial Compounds, (अव्ययीभाव).

DESCRIPTIVE COMPOUNDS.

82. Descriptive Compounds are those in which an adjective and a noun unite to form a noun (as in the English words 'grey-hound,' 'Good Friday') *e. g.*, नीलोत्पलम् 'a blue lotus,' महाजनः 'a great man.'

a. A noun made up of two nouns in apposition (as in English 'bull-dog') is included under Descriptive Compounds, *e. g.*, गङ्गानदी 'the river Ganges.'

b. Two or more adjectives forming an adjective (as in English 'blue-black') are also included under Descriptive Compounds, *e. g.*, कृष्णपीतः 'black-and-yellow.'

RELATIVE COMPOUNDS.

83. Relative Compounds are those in which an adjective and a noun unite to form an adjective (as in English 'high-minded,' 'hollow-eyed'). These Compounds are equivalent to a noun, an adjective, and a relative pronoun in a dependent

case. Thus, the relative Compound इष्टमानसः, 'glad-hearted' is equivalent to 'whose heart is glad,' and नरो इष्टमानसः = नरः (इष्ट मानसं यस्य)

a. Adjectives formed by the combination of two nouns are included under Relative Compounds. Example चन्द्रमुखी, 'moon-faced.' (Cf. English, 'moon-faced' etc.)

DEPENDENT COMPOUNDS.

81. Dependent Compounds are generally made up of two members, the first a noun and the second a noun or adjective, the first member depending upon the second in such a manner that its relation might be expressed by one of the last six cases.

a. The dependent noun may represent the *accusative* case, as in the English word 'God-fearing' (= 'fearing God'). So स्वर्गप्राप्तः 'one who has obtained heaven' is equivalent to स्वर्गे प्राप्तः

b. The noun may represent the *instrumental* case, as in English 'violet-crowned' (= 'crowned with violets'). So ईश्वररचितः 'God-made' (ईश्वरेण रचितः).

c. The noun may represent the *dative* case, as in English 'foot-stool' (= 'stool for the feet'). So धनलोभः, 'a desire for wealth,' might be written धनाय लोभः

d. The noun may represent the *ablative* case, as in English 'river-water' (= 'water from the river'). So सर्पभयम्. (सर्पात् भयम्), 'fear arising from a serpent'.

e. The noun may represent the *genitive* case, as in English, 'rain-fall' (= 'fall of rain'). So नदीतीरम्, 'river-bank' for, नद्यास्तीरम्.

f. The noun may represent the *locative* case, as in English 'hill-station' (= 'station upon a hill'). So देशज.त 'country-born.'

INDEPENDENT COMPOUNDS.

85. In Independent Compounds two or more nouns in the same case are united, the relation between them being such as would be expressed by the conjunction च, 'and.' (As in English 'Turko-Russian,' etc.) There are two varieties of Independent Compounds.

a. In the first class (इतरेतर) the words are taken separately, and the last is in the dual if the compound contain two members, in the plural if more. The gender of the compound word is that of the last member. Example, मृगकाको m. 'a deer and a crow.'

b. In the second class (समाहार) all the members are taken in a collective sense and the whole compound is in the neuter singular; e. g., पाणिपदम्, n. 'hands and feet.'

NUMERAL COMPOUNDS.

§ 86. Numeral Compounds consist of a numeral and a noun and give an idea of unity, as in English 'fort-night,' etc.
Example. त्रिभुवनम् 'three worlds,' for त्राणि भुवनानि.

ADVERBIAL COMPOUNDS.

§ 87. Adverbial Compounds consist of a prefix and a noun, the whole forming an indeclinable adverb, as in English 'to-day.' *Example.* उपहूतम् 'near the shore,' for कुलस्य समीपे.

COMPLEX COMPOUNDS.

§ 88. It often occurs that a number of compounds as described above may be grouped into a single complex compound, each member of which may be resolved to its original elements. For instance the complex compound noun नीलस्ये हरतस्य पत्रस्य धारया (Sik. 1.) 'with the edge of a blue lotus leaf,' might be written नीलस्ये हरतस्य पत्रस्य धारया.

The noun नीलस्ये हरतस्य is a descriptive compound, § 82. (= नीलस्योत्पलस्य). This compound noun, together with the noun पत्र, forms a dependent compound noun of the genitive case, § 84 a. (= नीलस्ये हरतस्य पत्रस्य), and this dependent noun depends in its turn upon धारया, making the whole compound a dependent one of the genitive case.

Similarly the complex compound adjective मङ्गलैश्वर्यमिश्र-गुणैः 'endowed with all the qualities of a ruler,' can be analyzed.

The noun **स्वामिगुणः** (=स्वामिनो गुणाः) 'the qualities of a ruler' is a dependent compound of the genitive case, § 84 a. The adjective **सर्व्व** 'all,' joins with this noun and makes a descriptive compound noun **सर्व्वस्वामिगुणः**, 'all the qualities of a ruler.' This compound depends instrumentally upon adjective **उपेत**, 'endowed with,' making the whole word a dependent compound adjective of the instrumental case, § 84 b.

CASES AFTER WORDS USED AS PREPOSITIONS.

89 The following words are followed by the Accusative when used as prepositions:—

प्रति	'at.'	धिक्	'to.'
अनु	'after.'	अन्तरं	'without.'
यावत्	'as far as.'		

B; the Instrumental:—

सह	'with.'	ऊन	'less.'
अलम्	'enough of.'	हीन	'free from.'
किम्	'what.'	विना	'without.' (also followed by Ac. or Ab.)

By the Genitive:—

कृते	"on account of."	उपरि	'over' (also Ac.)
अन्तरं	"within."		

EXERCISES.

Exercise I. The Alphabet, §§ I, 2.

Write in English letters.

रजा, बहु, नाम, तस्व, केनापि, शिनेः, कांश्चित्,
राशोः, ह्यवर्ण, स्वपिति, आत्मन्, अस्माभिः, शत्रुह,
भवत्सकाशं, भवन्ति, लभ्यते, मार्ग, प्रतिपदः, वित्तस्य,
भुज्यतां, जानामि, व्यसनं, गात्राणि, अधिष्ठाने, ब्राह्मण-
पुत्राः, मिलित्वा, शरणदानम्, पदाम्भोजम्, भारतवर्ष,
उज्जीवयिष्यामः, मांसाहारदानेन, पर्वतकन्दरमधिश-
यानस्य.

Write in Sanskrit characters the following words :

*Atha, asti, brūte, mṛiga, kim, sthale, ukta, punarṇa, eva-
minam, dīman, śṛiṇoti, abhiyacchati, naubhik, iti, smayate,
tesham, viśmita, dakṣiṇa, paṇka, prapṇtaḥ, pūtrīya,
putrasya, hastāt, kaṭaka, śhaṣya-kṣetre, dūrād, gaṇḍabhū-
kaṇṭha, anṅa, vyādhaḥ. Viśādamupagatāstamanugachch-
anti.*

Exercise II. Combination of Letters, §4.

Join the elements of each of the following groups in accordance with the rules of Sandhi.

भो + भ + ति. अत्र + अस्ति. अभवन् + अत्र, नो + ए.
 पशुभिः + मिलित्वा. नरः + याति. सः + गच्छति. चित् +
 मय. तत् + मात्नं. मरुत् + वाति. तत् + क्षिनन्ति. जम्बुकः +
 अहम्. गङ्गा + उदक. मिथ्या + एय. गङ्गा + ओष. प्रति +
 उवाच. अग्नि + भव. काकः + च. एषः + नूनम्. पुत्राः +
 यान्ति. देवः + ब्रवीति. च + एकदा. वनम् + गतः ततः + तेन.
 अपि + आगत्य. हतः + क्षिप्त.

Exercise III. Nouns in अ and आ, §§9—12.*Vocabulary.*

गच्छति	Pres. 3 sing. act. of	गम्,	'to go.'
गच्छन्ति	" 3 plur. "	"	"
पश्यति	" 3 sing. "	दृश्	'to see.'
पश्यते	" " pass. "	"	"
वन	n., a forest.	नर	m., a man.
व्याध	m., a hunter.	गृह	n., a house.
मृग	m., a deer.	पुत्र	m., a son.

Note. The accusative denotes the limit of motion.

Translate.

नरोऽयं (§६.) । पुत्राभ्याम् । गृहवोः । व्याधोगच्छति ।
 पुत्रागच्छन्ति । नरो माले पश्यति । काकाः फलं पश्यन्तः ।
 नरो मृगेण दृश्यते । वनं गच्छति । व्याधस्य पुत्रः । गृहं
 पश्यति । फलं पुत्रैर्दृश्यते । व्याधा वनानि गच्छन्ति ।
 काको वने व्याधेर्दृश्यते । नरो गृहं गच्छति । मृगा वनाद्
 गच्छन्ति । फलं काकाभ्यां दृश्यते.

Write in Sanskrit.

With the garlands. Of the two crows. From the forest.
 The two sons of the hunter. The sons see the deer in the
 house. The hunters go to the house. The man sees the
 deer. The deer is seen by the sons of the man. From the
 houses. By garlands from the forest. The deer goes to the
 forest. The crow sees the fruit. The son goes from house
 to house. The sons of the two men. In the two houses.
 The deer is seen by two crows. The fruit is seen by the
 son of the hunter.

Exercise IV. Nouns in इ ई, and उ §§ 13-17.

Vocabulary.

भूमि	f., the earth, ground.	अहम्	I.
मुनि	m., a sage.	त्वम्	thou.
वायु	m., wind.	सः	he.

बन्धु m., a kinsman.

तीर n., a shore, bank.

कवि m., a poet.

ददाति Pres. 3rd sing. obj. of

root दा 'to give.'

[Note. See the Pres. sing. of भव् 'to be,' § 50.]

मुनिस्तरुं पश्यति । वारि नद्याम् अस्ति । नरो धेनवे
वारि ददाति । तरुर्धूमावस्ति । अग्निर्नद्यास्तीरेऽस्ति । मुनिः
कवये मधु ददाति । गतिर्वायोरस्ति । स्त्र कविरसि ।
मुनिः पुत्रस्य गृहेऽस्ति । अहं व्याधोऽस्मि । धेनुर्नदीं
गच्छति । नरो व्याधस्य बन्धून् पश्यति । पुत्रो मुनिभ्याम्
फलानि ददाति । मृगस्य गतिं पश्यति । काकस्तरावस्ति ।
स गृहं गच्छति ।

I am the son of a poet. The hunter sees the honey in the tree. The sage gives the fruits to the two kinsmen. He is seen by the poets. O man, you are (thou art) a sage. The man gives water to the milch-cows. The man goes from the bank of the river. There is fire in the house. You are on the ground. The two poets go to the bank of the river. The kinsmen of the two sages see the garland upon the ground. There is movement of the waters. The deer is on the bank to the river. The poet goes to the forest.

Exercise V. Nouns in च, त् and न् §§ 18-22.

Vocabulary.

भ्रातृ m., a brother	अत्र here.
दुहितृ f., a daughter.	तत्र there.
राजन् m., a king.	कुत्र where?
हस्तिन् m., an elephant.	यत्र where. (rel.)
वसति Pres. 3rd sing. act. of	वस् 'to dwell.'
हन्यते Pres. 3 sing. pass. of	हन् 'to kill.'
वर्त्मन् n., a road.	मित्र n., a friend.
मम my.	तव thy, (your).

Note. See the dual and plural present of अस् 'to be,' § 50.

The conjunction 'and' is expressed by च placed after the second word, as in मुनिः कविश्च 'the sage and the poet.'

Translate.

कुत्र पिता दुहिता च स्तः । यत्र मृगाः सन्ति तत्र व्याधाः सन्ति । अत्र राज्ञो माता वसति । हस्ती राज्ञा हन्यते । मम भ्रातरः सरितं पश्यन्ति । नरो हस्तिनो मित्रम् अस्ति । राज्ञो मित्राणि भीमन्ति सन्ति । हस्ती वर्त्मन्यस्ति । राजा नराणां स्वाम्यस्ति । स मम पिता । कुत्र तव दुहितरः सन्ति । मृगो हस्ती च वने स्तः । मम दुहितरौ गृहे स्तः । काकस्तरौ वसति ।

Write in Sanskrit.

Where are the king and the sage? Your friends are wealthy. The deer is killed by the daughters of the hunter. The master sees the two brothers of the king. The elephants go from the road. The king gives elephants to his friends. Where does the father of the two kings dwell? O king, thou art my master. The elephants are in the forests. There are two rivers. Where there are rivers there is also water. My father and your mother are here. The two friends of the brother of the sage are in your house.

Exercise VI. Nouns in स् and Irregular nouns, §§ 23-25.

Vocabulary.

तपस् n., penance. समीपे near. (with the gen.)

पयस् n., water. स्नानम् Pros. inf. of स्ना 'to bathe.'

ब्रह्मस् m., Brahma. प्रविशति 3 sing. of प्रविश 'to enter.'

करोति 3 sing. of कृ 'to perform.'

धनुस् n., (N. V. धनुः) a bow.

गच्छति Pres. 2 sing. of गम् 'to go.'

Translate.

स यूने धनुर्देदाति । स्त्री पथो गच्छति । राजा सरसः
समीपे वसति । सखे कुत्र गच्छसि । स्त्रिया भ्रातरधन्त्रमस

पश्यन्ति । मुनिस्तपः करोति । वेधा नराणां पतिरस्ति ।
 काको युवः स्वप्ना दृश्यते । युवा नरं सरसस्तीरे पश्यति ।
 व्याधः सरः कर्तुं प्रविशति । कश्चिर्मम गृहस्य समीपे वसति ।

Write in Sanskrit.

O, friend, art thou going to the pool ? The arrow is killed by the friend of the youth. He dwells near the path. Brahma is the master of kings. The sister of my friend gives water to the youth. The woman dwells near the forest. The moon is seen by the friend of the king. Your son enters the pool to bathe. The sage dwells near the bank of the pool where there are trees, and performs penance. I am going where my friend is.

Exercise VII. Adjectives and Pronouns, §§ 26-38.

Vocabulary.

निर्जन unfrequented. दर्शन n., appearance.

मधुर sweet, charming. शर m., arrow.

त्रासित frightened. शूकर m., boar.

हत wounded. ततः thereupon.

दृष्ट seen. निधाय having laid

मृत dead. down. (*indeed*.)

Note. The verb 'to be' is often omitted, especially after passive participles, e. g. नरो हतः 'the man is or was wounded.'

72 ELEMENTS OF SANSKRIT GRAMMAR.

'To have' is expressed by the verb 'to be' and the genitive case, *e. g.* अस्माकं भोजनम् अस्ति 'we have food.'

Comparatives are followed by the ablative, *e. g.* राजा तस्माद् धनवत्तरः 'the king is more wealthy than he.'

Translate.

अस्मिन् निर्जने वने व्याधाः सन्ति । नरो वनं गच्छति
तत्र च तेन मृग एको हन्यते । ततस्तेन मृगं भूमौ निधाय
शूकरः शरेण हतः । तान् मृगान् पश्यति । काको वृक्षो-
ऽस्माभिः । ततोऽसौ नरः सरः प्रविशति । सखे केन चासितोऽसि ।
मधुरं तस्या दर्शनम् । वयं काकेन वृष्टाः । मम सख्युः
वृष्टा । गतिर्वायोर्मन्दास्ति । युवयोः पिता मृतः ।

Write in Sanskrit.

Thereupon the deer, wounded by an arrow, enters the forest. The sage is more holy than thou. The deer enters an unfrequented pool. The fruits of the tree are sweet. Thereupon the two boars (were) seen by us. Having laid down the arrow he goes from the river. By what men was that boar frightened? Who are more holy than they? They have a charming appearance. The poet to whom the youth gives garlands is here.

Exercise VIII. Verbs of Classes I, II. §§ 43-52.

In this and succeeding exercises the words are to be found in the vocabulary at the end of the book. Nouns will be given in the crude form and roots compounded with prepositions will generally be found under the simple roots.

Note. नामन् in the nominative case, is used as a sort of appositive with the subject in such phrases as मन्थरो नाम 'by name Manthara.'

Translate.

अहम् एकदा वने व्याघ्रम् अपश्यम् । पयः पिबामि ।
 आसीत् सुदर्शनी नाम राजा । तत्र शूकरं व्याघ्रं च द्रक्ष्यामः ।
 सोऽवदत् राजाहम् । अथ कूर्मो ब्रूते सखे मृग केन त्रासि-
 तोऽसि । अत्र व्याघ्राः सञ्चरन्ति । स समयमाह मित्र गृहं
 गच्छामि । कविरुवाच मित्र एवमस्तु । यदि स गच्छेत्
 अहं च गच्छेयम् । किमर्थं रोदिषि ।

Write in Sanskrit.

At one time a tortoise named Manthara dwelt in the river.
 See there the tiger! If I should go to the bank of the river,
 I would kill three boars. The daughters of the king roam
 about in the forest. Thereupon she said in fear, 'I will go
 quickly.' Why does your sister laugh? Who will serve the
 king? Having laid down his bow he drank the water. Let
 us go to the forest and kill the tiger. The two brothers
 went to the river to bathe. A man wounded by a boar, and
 a dead deer are there. Who removed the tree from the road?

Exercise IX. Verbs of Classes III-V. §§ 53-57.*Translate.*

न वां वचनं श्रोष्यामि । व्याधः कूर्मं प्राप्नोति । ततो
 पित्र्यः धनुर्ददौ । मुनेर्वचनानि शृणुत । सरस्वती
 भारते जज्ञे । वायोर्गर्जनं सभयम् अशृणोत् । कुमार्यः
 सायम् आरामे नृत्यन्ति । दुहितरः कवेर्गानं शृण्वन्ति ।
 मम भोजनं देहि । यो ज्ञानम् आप्नोति स धनम् आप्नोति ।
 पिता पुत्राय मधु दास्यति । वेधा वेत्स्यते सदा ।

Writes in Sanskrit.

Let us give water to those who are wounded. He who
 dances at night will weep in the morning. My son, get
 knowledge. If he would go to India he would get wealth.
 The youth picks up an arrow in the road. We will not listen
 to the words of fools. The two hunters heard a noise in the
 unfrequented house. Where was Sarasvati born? Listen
 to the song of the girl. They gave honey to those two
 daughters of the woman. Sarasvati gives knowledge to men.
 Thereupon those girls danced in the garden.

Lesson X. Verbs of Classes VI-X. §§ 58-66.*Translate.*

राजा कथयति अस्ति सुवर्णवती नाम नगरी । भो भोः
 पान्थ इदं सुवर्णकङ्कणं गृहाण । हस्तिनम् अवलोक्य

शृगालाधिभ्रमयन्ति स्म यथयं केनाप्युपायेन विदेत् तत्
अस्माकं भोजनं भवेत् । ततः तेन नरेण प्रतिज्ञा कृता ।
स्वामिन् दृष्टेः प्रसादं कुरु । वेधसः पूजनं करिष्यन्ति ।
सूतो रथस्याश्वान् प्रगृह्णाति । किमर्थं कुमारी गृहं प्रविशति ।
शूकरो व्याधेन हतो ममार ।

Write in Sanskrit.

The frightened deer entered the garden. O king, grant me the favor of a look! The two horses and the chariot entered the city. By what means will the hunter take the deer from the tiger? The sage performed penance in the holy forest. We will not make a promise.

If the man should go into that forest at night the tiger would eat him. The charioteer looses the horses from the chariot. I do not know where the bracelet is. What man does not desire wealth?

Lesson XI. Passive Voice and Participles §§ 67-76.

Note. A noun in connection with an adjective or participle may be used absolutely in the locative case, e. g. बन्धने छिद्ये कूर्मः पलायते, 'his bonds being cut, the tortoise goes away.'

The passive is often used impersonally e. g. तेन गम्यते 'he goes.'

इदं सुवर्णरुक्मणं गृह्णताम् । व्याधः शूकरेण हतश्चित्रो
 मुम इव पतति । पश्चादायान्तं भयहेतुं सम्भाव्य कूर्मो जलं
 प्रविष्टः । इदं कर्तुं यत्नः क्रियताम् । तच्छ्रुत्वा स नरो गृहं
 प्रविशति । मया व्याघ्रस्य मरणं साधयितव्यम् । सा
 समयम् उवाच मम मृगो न हन्तव्यो न हन्तव्यः । हस्ती
 शृगालैर्भक्षितः । नूनम् अनेन नरेण गन्तव्यम् । गच्छता
 तेन शूतगे दृष्टः । मया भोजनं नराय दास्यते । गानं
 कुमाय्यां गीयते ।

Write in Sanskrit.

Let food be given to the horses which are seen in the
 road. A promise was made by the friend of my brother.
 Let this fruit be taken. The boar having been wounded by
 the hunter, fell like a riven tree. Having surmised that
 there was a cause of alarm behind, the deer entered the
 forest. A noise was heard by him (as he was) going. Water
 is given to the wounded hunter. Having gone to the city
 the man saw his brother. This garden is not to be seen by
 you. Thereupon a boar was seen by him as he was about to
 go home.

Lesson XII. Compound Words, §§ 81-88.

Translate and analyze Compounds.

जम्बुकः मृगव्याधशूकरान् अपश्यत् । शूकरः प्रलय-
 वनधोरगर्जनम् अकरोत् । ततस्ते मृगकाकमूषिका अनुग-

च्छन्ति स्म । आर्तत्राणाय वः शस्त्रं न प्रहर्नुमनागसि ।
 द्विषवन्धनः कुर्मः सत्यरं जलं प्रविष्टः । नरो लोभकृष्टः
 कङ्कणं गृह्णाति । हस्ती महापङ्के पतति । स्यामिन् दृष्टिप्र-
 सादं कुरु । वृद्धगृगालो वनं गच्छति । काव्यशस्त्र-
 विनोदेन कालो गच्छति धीमताम् । व्याधो मांसलुब्धो वनं
 गतः । अहमेकदा दक्षिणारण्ये सरस्तीरे वृद्धव्याघ्रम्
 अपश्यम् ।

A Fable from the Hitopadesa's, with notes.

आसीत् कल्याणकटकवास्तव्यो भैरवो नाम व्याधः ।
 स पैकदा मांसलुब्धः धनुरादाय विन्ध्याटवीमध्यं गतः ।
 तत्र तेन मृग एको व्यापादितः । मृगमादाय गच्छता तेन
 घोरारूढिः शूकरो दृष्टः । ततस्तेन मृगं भूमौ निधाय शूकरः
 शरेण हतः । शूकरेण व्यागत्य प्रलयघनघोरगर्जनं कुर्वा-
 योन स व्याधो हतश्चिद्बहुम इव पपात ।
 यतः, जलमभिधिषं शस्त्रं लुब्धव्यः पतनं गिरेः ।

निमित्तं किञ्चिदासाद्य देही प्राणैर्विमुच्यते ॥

अथ तयोः पादास्फालनेन सर्पोऽपि मृतः । अत्रान्तरे
 दीर्घरायो नाम जम्बुकः परिभ्रमन्नाहारार्थं तान् मृतान्
 मृगव्याधसर्पशूकरान् अपश्यत् । आलोक्याचिन्तयदसौ,
 “अहो भाग्यं, महद्भोज्यं समुपस्थितम् ।

अथवा, अचिन्तितानि दुःखानि यथैवायान्ति देहिनाम् ।

सुखान्यपि तथा मन्ये दैवमत्रातिरिच्यते ॥

भवतु, एषां मांसैर्मासत्रयं समधिकं भोजनं मे भविष्यति ।

मा .मेकं नरो याति द्वौ मासौ मृगशूकरौ ।

अहिरेकं दिनं याति अथ भक्ष्यो धनुर्गुणः ॥

ततः प्रथममुभुक्तायामिदं निःस्वादु कोदण्डाटनीलवर्णं
स्नायुयन्धनं खादामि । ” इत्युक्त्वा तथाकरोत् । ततश्चिद्धे
स्नायुयन्धने द्रुतम् उत्पतितेन धनुषा कदि भिन्नः स दीर्घरावः
पञ्चत्यं गतः ।

NOTES.

1. कल्याणकटकवास्तव्यो, relative compound, § 83, a.—
2. विन्ध्याटशी, the Sindhya forest. The Vindhya range of mountains separates Hindustan from the Deccan.—
4. घोरःकृतः, of frightful form, ('whose form was frightful'), relative compound. निधाय, past part indeclinable, referring to तेन. प्रलयघनघोर, frightful as the cloud of doomsday. प्रलय is properly the annihilation of the world at the end of a *Kalpa* or day and night of Brahma, when the clouds pour forth destruction upon all things. 6. पपति 2nd. Pret. 3rd. sing. of पत् g. v.—7. यनः introduces the two verses of poetry following. Such verses are frequent in the *Hitopadesa* and consist mainly of quotations from various authors. After जलम्... पतनं supply some such expression as मरणास्यनिमित्तानि सन्ति, are the causes of death. सुद् from

कुप. गिरेः, ablative sing.—8 निमित्तं किञ्चित्, *some such cause* (of death), चित् added to the interrog. pron. makes it indefinite. प्राणैः, *by life*, literally by the vital airs, of which there are conceived to be five.—12. भाग्यं, (nominative) of exclamation. भोज्यं, *food*, (literally 'to be eaten') Fut. part. pass. of भुज् see § 75, c.—14. अतिरिच्यते *prevails*, Pres. 3rd. sing subj. एषाम् demonstr. pron. formed by prefixing ए to तद्,—15 मासत्रय accusative denoting duration of time.—17. याति *will last*, literally 'goes'.—19. द्विसे सायुबन्धने, locative absolute.—21. पञ्चदश *death*, from पञ्चन् *five*, i. e. the return of the body to its five original elements.

LIST OF ABBREVIATIONS.

s.	Substantive.	ind.	Indefinite.
a.	Adjective.	part.	Participle.
pr.	Pronoun.	num.	Nominal.
v.	Verb transitive.	m.	Masculine.
v. t.	Verb intransitive.	f.	Feminine.
inf.	Infinitive.	n.	Neuter.

SANSKRIT-ENGLISH VOCABULARY.

—o—

अ.

अग्नि, *s. m.* fire.
 अचिन्तित, *part.* not thought of, unexpected.
 अदन्ती, *s. f.* notched extremity of a bow.
 अदवी, *s. f.* forest.
 अद्य, *ind.* here.
 अजान्तरे, thereupon, meanwhile.
 अथ, *ind.* then.
 अथवा, *ind.* or, moreover.
 अद्य, *ind.* to-day.
 अनागत्, *a.* innocent, without sin.
 अयि, *ind.* even, truly. (with क्तिन् forms indef. pron.)
 अरण्य, *s. n.* forest.
 अर्थिन्, *s. m.* one who seeks.
 अवलोक्य, *part.* having looked upon (लोक्).
 अश्व, *s. m.* horse.
 अस, *v. i.* to be, 2nd. class.

असौ, *nom. masc. of, अस*
 §36 *a.*

असि, *s. m.* serpent.

अहो, *ind.* oh!

आ.

आकृति, *s. f.* form.

आकृष्ट, *a.* allured.

आप्, *v. t.* to get, obtain, 5th class. प्राप्, *v. t.* to pick up.

आराम, *s. m.* garden.

आर्त, *a.* distressed.

आलोक्य, *part. ind.* having looked at.

आप्ताद्य, *part. ind.* having obtained, met.

आस्फालन, *s. n.* movement, striking,

आहार, *s. m.* food.

इ.

इति, *ind.* so, thus.

इव, *ind.* like.

उ.

उक्ता, *part. ind.* having said.

उपाय, *s. m.* means, device.

उपाय, from *उ* § 52.

ए.

एक, *num. a.* one.

एकदा, *ind.* one day.

एव, *pr.* this.

एव, *ind.* also, even, truly.

एवम्, *ind.* thus, so.

क.

करुण, *s. n.* bracelet.

कथ, *v. i.* to tell, 10th class.

कल्याणकटक, *s. m. n.* proper name.

कवि, *s. m.* poet.

काक, *s. m.* crow.

काल, *s. m.* time.

काव्य, *s. n.* poetry, literature.

किमर्थम्, *ind.* wherefore, why.

कुर्वाण, *part.* making, (§ 72b.)

कुमारी, *s. f.* young girl.

कूर्म, *s. m.* tortoise.

कृ, *v. i.* to do, perform, make, 8th class.

कोदण्ड, *s. m.* bow.

क्षुध, *s. f.* hunger.

ख.

खाद, *v. i.* to eat, 1st class.

ग.

गन्, *v. i. i.* to go, meet, obtain 1st class. ग-गन् to approach,

अनु-गन् to follow.

गर्जन, *s. n.* sound, noise.

गान, *s. n.* song, singing.

गिरि, *s. m.* hill, mountain.

गुह्य, *s. m.* cord, string.

गृह, *s. n.* house, home.

ग्रह, *v. i.* to take, 9th class.

ग्र-ग्रह to hold back.

घ.

घन, *s. m.* cloud.

घोर, *a.* frightful.

च.

च, *ind.* and, also.

चर, सम्-चर, *v. i.* to rove about.

चिन्त, *v. i.* to think, 10th class.

छ.

छिन्न, *part.* cut, felled.

ज.

जन्, *v. i.* to be born, 4th class.

जम्बुक, *s. m.* jackal.

जल, *s. n.* water.

ज्ञान, *s. n.* wisdom.

त.

तद्, *ind.* then, so.

ततः, *ind.* thereupon.

तत्र, *ind.* there.

तथा, *ind.* so, correl. with

तीर, *s. n.* shore, bank.

त्रय, *s. n.* an aggregation of three; (used in composition).

त्राय, *s. n.* protection.

त्रासित, *part.* frightened.

द.

दक्षिण, *a.* southern.

दा, *v. i.* to give, 3rd. class.

दा-दा, to take.

दिन *s. m. n. day.*
 कीर्तन *s. m. proper name.*
 दुःख *s. n. sorrow, pain.*
 पुत्रि *s. f. daughter.*
 दृष्ट *v. t. to see, 1st. class.*
 दृष्ट *part. seen.*
 दृष्टि *s. f. glance, look.*
 दैव *s. m. an embodied spirit, living being.*
 दैव *s. n. fate, destiny.*
 द्रुत *ind. quickly.*
 द्रुम, *s. m. tree.*
 द्वि, *num. a. two.*
 ध.
 धन, *s. n. riches.*
 धनुस्, *s. n. bow.*
 धा, *v. t. to place, 3rd. class.*
 नि-धा, *to place upon.*
 धीमन्, *a. wise.*
 न.
 न, *ind. not.*
 नगरी, *s. f. city.*
 नर *s. m. man.*
 नामन्, *s. n. name.*
 निमित्त, *s. n. cause.*
 निःस्वादु, *a. tasteless.*
 निश्चय, *ind. certainly, surely.*
 नृ, *v. i. to dance, 4th class.*
 नृ
 नृ, *s. m. mire.*
 नृचत्, *s. n. death.*
 नृ, *v. i. to fall, 1st class.*
 उद्-नृ, *to spring up.*

पतन, *s. n. the act of falling.*
 पयस्, *s. n. water.*
 पश्चात्, *ind. behind, after.*
 पा, *v. t. to drink, 1st class.*
 पाद, *s. m. foot.*
 पान्थ, *s. m. traveller.*
 पित्र, *s. m. father.*
 पुत्र, *s. m. son.*
 पूजन, *s. n. worship.*
 प्रतिज्ञा, *s. f. promise.*
 प्रथम, *a. first.*
 प्रलय, *s. m. doomsday.*
 प्रसाद, *s. m. favor, kindness.*
 प्रहर्तु, *pres. inf. of प्र-हृ, v. i. to inflict injury.*
 प्राण, *s. m. vital air.*
 प्र.
 बन्धन, *s. n. string, cord, bond.*
 बुभुक्षा, *s. f. hunger.*
 वृ, *v. i. to speak, to say, 2nd class.*
 वृ.
 भक्ष, *v. t. to eat, 10th class.*
 भक्ष, *a. eatable.*
 भयहेतु, *s. m. cause of alarm.*
 भाग्य, *s. n. fortune, good luck.*
 भारत, *s. n. India.*
 भिन्न, *a. torn, pierced.*
 भुञ्ज, *v. t. to eat, 7th class.*
 भू, *v. i. to be, become, 1st class.*
 भूनि, *s. f. the earth, ground.*
 भैरव, *s. m. proper name.*

मीः, *ind.* ho!

मीजन, *s. n.* food.

भ्रम, *v. i.* to wander, 1st class.

परि-भ्रम *v. i.* to wander about.

म.

मधु, *s. n.* honey.

मध्य, *a.* middle.

मन, *v. i.* to consider, think, 4th class, subj.

मरण, *s. n.* death, destruction.

महत्, *a.* great, (often महा in compo.)

मांस, *s. n.* flesh, meat.

मास, *s. m.* month.

मित्र, *s. n.* friend.

मुह, *v. i.* to abandon, 6th class; also वि-मुह.

मुनि, *s. m.* sage.

मूषिक, *s. m.* mouse.

मृग, *s. m.* deer.

मृ, *v. i.* to die, 6th class.

मृत, *part.* dead, killed.

य.

यतः, *ind.* because, since.

यत्न, *s. m.* effort.

यथा, *ind.* just as; corrol. with तथा.

यदि, *if.*

या, *v. i.* to go, 2nd class. आ-या, to arrive.

र.

रथ, *s. m.* chariot.

राजन्, *s. m.* king.

रिह, *v. t.* to suffice, 4th class.

अतिरिच्यते prevails, pres.

3rd. sing. of subj.

रह, *v. i.* to weep, 2nd. class.

ल.

लभ, *a.* joined to.

लभ, *s. m.* greed, covetousness.

लुब्ध, *a.* desirous of.

व.

वचन, *s. n.* words, speech.

वन, *s. n.* forest.

वायु, *s. m.* wind.

वासम्य, *s. n.* habitation.

विह, *v. i.* to exist, 4th class.

विनाह, *s. m.* diversion, recreation.

विच्य, *s. m.* name of a mountain range.

विज, *v. t.* and प्र-विह, to enter, 6th class.

विष, *s. n.* poison.

वृद्ध, *a.* old.

ब्रह्म, *s. m.* Brahma.

व्याघ्र, *s. m.* tiger.

व्याध, *s. m.* hunter.

व्याधि, *s. m.* sickness.

व्यापादित, *part.* killed.

श.

शर, *s. m.* arrow.

शस्त्र, *s. n.* sword.

शास्त्र, *s. n.* scripture, science.

शूकर, *s. m.* boar.

शुगाल, *s. m.* jackal.

सखि, *s. m.* friend.
सस्वरम्, *ind.* quickly.
सदा, *ind.* always.
सम्बन्धम्, *ind.* with fear, timidly.
समृद्धिः, *a.* abundant.
समुपस्थितः, *part.* arrived.
सम्भाव्यः, *part.* having surmised.
सरस्, *s. n.* pool.
सरस्वती, *s. f.* Sarasvati, the goddess of learning.
सर्पः, *s. m.* serpent.
साधयितुम्, *fut. part.* of साध् to accomplish.

सायम्, *ind.* at night.
सुखः, *s. n.* joy, happiness.
सुवर्णम्, *s. m.* proper name.
सुवर्णम्, *s. n.* gold.
सुवर्णवती, *s. f.* proper name.
सुतः, *s. m.* chariot.
सन्धुः, *s. f.* sinew.
स्म, particle giving the present tense a past signification.
स्वामिन्, *s. m.* master.
ह, *s.*
हतः, *part.* wounded.
हन्, *v. t.* to kill, 2nd class.
हस्तिन्, *s. m.* elephant.
हृद्, *s. n.* heart.

ENGLISH-SANSKRIT VOCABULARY.

A.

- Alarm, cause of, भयहेतु, *s. m.*
 Arrow, शर, *s. m.*
 At night, सायम्, *ind.*
 At one time, एकदा, *ind.*

B.

- Bank, तीर, *s. n.*
 Bathe, स्ना, *v. i.* 2nd class.
 बानुम्, *pres. inf.*
 Be, भव, *v. i.* 2nd class. §50.
 Behind, पश्चात्, *ind.*
 Boar, शूकर, *s. m.*
 Born, to be जन्, *v. i.* 4th class.
 Bow, धनुस्, *s. n.*
 Bracoelet, कङ्कण, *s. n.*
 Brother, भ्रातृ, *s. m.*

C.

- Cause of alarm, भयहेतु, *s. m.*
 Chariot, रथ, *s. m.*
 Charioteer, सूत, *s. m.*
 City, नगरी, *s. f.*

D.

- Dance, नृत्, *v. i.* 4th class.
 Daughter, पुहिद, *s. f.*

- Dead, मृत, *part.*
 Deer, मृग, *s. m.*
 Desire, इष्ट, *v. t.* 6th class.
 Drink, पा, *v. t.* 1st class.
 Dwell, वस, *v. i.* 1st class.

E.

- Eat, भुज्, *v. t.* 7th class, भक्ष, *v. t.* 10th class.
 Enter, प्र-विश, *v. t.* 6th class.

F.

- Full, पत्र, *v. i.* 1st class.
 Favor, प्रसाद, *s. m.*
 Fear, भ, सभयम्, *ind.*
 Food, भोजन, *s. n.*
 Fool, मूर्ख, *s. m.*
 Forest, वन, *s. n.*
 Friend, मित्र, *s. n.*
 Frightened, आसित, *part.*
 Fruit, फल, *s. n.*

G.

- Garden, आराम, *s. m.*
 Get, आप्, *v. t.* 5th class.
 Girl, कुमारी, *s. f.*
 Give, दा, *v. t.* 3rd class.

Go, गम्, v. i. 1st class.

Grant, (= do) कृ, v. t. 8th class.

H.

He, सः, pr.

Hear, श्रु, v. t. 5th class.

Holy, पुण्य, a.

Home, गृह, s. n.

Honey, मधु, s. n.

Horse, अश्व, s. m.

House, गृह, s. n.

Hunter, व्याध, s. m.

I.

If, यदि ind.

India, भारत, s. n.

K.

Kill, हन् v. t. 2nd class.

King, राजन् s. m.

Knowledge, ज्ञान, s. n.

L.

Laugh, हस, v. i. 1st class.

Lay down, नि-धा, v. t. 3rd class.

Listen to, श्रु, v. t. 5th class.

Look, दृष्टि, s. f.

Loose, मुक्त, v. t. 6th class.

M.

Make, कृ, v. t. 9th class.

Man, मर, s. m.

Means, उपाय, s. m.

Morning, in the द्यौः.

My, मय, gen. sing. of अहम्.

N.

Night, at रात्रि, ind.

Noise, गर्जन s. n.

Not, न ind.

P.

Penance, तपस्, s. n.

Perform, कृ, v. t. 9th class.

Promise, प्रतिज्ञा, s. f.

Q.

Quickly, सत्वेन, ind.

R.

Remove, ह् v. t. 1st class.

Riven, छिन्न part.

River, नदी s. f. सरित् s. f.

Road, मार्ग s. n.

Roam about, सञ्चर v. i. 1st class.

S.

Sage, मुनि s. m.

Sarasvati, सरस्वती, s. f.

Say, वृ, v. i. § 52.

See, दृग् v. t. 1st class.

Serve, दीद् v. t. 1st class. § 44.

Son, पुत्र s. m.

Song, गान s. n.

Surmised, having, सम्-भाष्य part. ind.

T.

Take, गृह्, v. t. 9th class.

That, तद्, pr.

There, तत्र, ind.

Thereupon, ततः, ind. अतस्तस्मिन्.

This, इदम्, pr.

88 **ELEMENTS OF SANSKRIT GRAMMAR.**

Three, त्रि, *num. a.* § 32.

Tiger, व्याघ्र, *s. m.*

Tortoise, कूर्म *s. m.* [*s. m.*

Tree, तरु, *s. m.* वृक्ष, *s. m.* वृक्ष
U.

Unfrequented, निर्जन, *a.*

W.

Water, जल, *s. n.* पयस्, *s. n.*

वारि, *s. n.*

Wealth, धन *s. n.*

Weep, रुद *v. i.* 2nd class.

Where ? कुत्र, *ind.*

Who ? किम्, *pr.* § 38.

Why ? किमर्थम्, *ind.*

Woman, स्त्री, *s. f.* § 25.

Words, speech. वचन, *s. n.*

Wounded, हत, *part.*

APPENDIX

LIST OF COMMON ROOTS.

Notes. The numeral after any root denotes the conjugational class to which it belongs. The letter o. or s. after any root signifies that the root is conjugated in the objective or subjective form.

Inasmuch as all roots are monosyllabic, it is customary to omit the consonant sign under final consonants.

खद,	2, o. to eat.	इव,	4, o. to go.
खञ्च,	1, o. to worship.	ईश,	2, s. to possess power.
खव,	1, s. to go.	ईह,	1, s. to aim.
खर्च,	1, 10, o. s. to worship.	ज,	1, o. to go.
खर्च,	2, 10, s. to ask.	जध,	1, s. to increase.
खव,	1, o. to keep.	कम,	1, o. to desire.
खरा,	5, s. to obtain.	कम्प,	1, s. to shake.
खरा,	9, o. to eat.	कल,	2, 3, o. s. to count.
खस,	2, o. to be.	कय,	2, 10, o. s. to tell.
खस,	4, o. to throw.	काश,	1, s. to shine.
खाप,	5, o. to get.	क्रुप,	4, o. to be angry.
खास,	2, s. to sit.	कृम,	1, o. to cry.
इ,	2, o. to go.	कु,	8, o. s. to do.
इ,	2, s. to study.	कृत,	10, o. s. to cut.
इव,	6, o. to wish.	कृव,	1, o. to draw.

कु, ०, o. to throw.	कुम्भ, १, १०, o. s. to move.
कम्प, १, o. to weep.	चुर, १०, o. s. to steal.
कन, १, o. to go, walk.	कुर्ण, १०, o. s. to close.
क्री, ०, o. s. to buy.	क्रेट, १, s. to act.
क्रुध, ४, o. to be angry.	कृ, १, s. to move.
कुरा, १, o. to call.	कृत, १, o. to wet.
क्रिया, १, o. to oppose.	छिद, ७, o. s. to cut.
कण, १, o. to sound.	जन, ४, s. to be born.
कन, ४, o. to bear.	जप, १, o. to tell.
कन, १, s. to bear.	जल्प, १, o. to prate.
क्षिप, ०, o. s. to cast.	जागृ, २, o. to wake.
क्षुध, ४, o. to be hungry.	जि, १, o. to conquer.
खन, १, o. s. to dig.	जीव, १, o. to live.
खाद, १, o. to eat.	जृ, ४, o. to grow old.
ख्या, २, o. s. to speak.	ज्ञा, १, o. to know.
गव, १, o. to speak.	ज्वल, १, o. to shine.
गत, १, o. to go.	तन, ८, o. s. to expand.
गर्ज, १, o. to roar.	तप, १, o. to burn.
गर्ह, १, s. to blame.	तप, ४, s. "
गाह, १, s. to stir.	तन, ४, o. to desire.
गे, १, o. to sing.	तर्ज, १, १०, o. s. to blame.
ग्रह, १, o. s. to take.	तुद, ६, o. s. to pain.
गद, १, s. to strive.	तुष, ४, o. to be content.
गुह, १०, o. s. to declare.	तृष, ४, o. to please.
गुह, १, o. to render good.	तृष, ४, o. to thirst.
गुण, ०, o. s. to whirl.	त्यज, १, o. to quit.
ग्रा, १, o. to smell.	त्यज, १, s. to be modest.
वक्त, २, s. to tell.	वत्, ४, १, o. to frighten.
वर, १, o. to go, eat.	वृद, ४, ६, to break.
वर्च, १०, o. s. to chew.	वै, १, s. to protect.
वल, १, o. to tremble.	स्वर, १, s. to hurry.
वि, ५, o. s. to collect.	वम, ४, o. to tame.
चिन्त, २, १०, o. s. to think.	वल्, १, o. to divide.

दा, 3, o. s. to give.
 दाद्य, 1, o. to give.
 दिख, 6, o. s. to exhibit.
 दिव, 2, o. s. to increase.
 दीप, 4, s. to blaze.
 दुःख, 2, 10, o. s. to give pain.
 दुह, 2, o. s. to milk.
 हृष, 4, o. to rejoice.
 दृश, 1, o. to see.
 दृ, 9, o. to rend.
 द्युत, 1, s. to shine.
 ह, 1, o. to move.
 हृह, 4, o. to bear hatred.
 द्विष, 2, o. s. to hate.
 धा, 3, o. s. to place.
 धु, 5, o. s. to shake.
 धू, 9, o. s. to agitate.
 धुह, 1, o. to heat.
 धृ, 6, s. to hold, remain.
 ध्वा, 1, o. to blow.
 ध्व, 1, o. to recollect.
 ध्वन, 1, o. to sound.
 नह, 10, o. s. to dance, act.
 नह, 1, o. "
 नह, 1, o. to speak.
 नन्व, 1, o. to rejoice.
 नम, 1, o. to bow.
 नर्ह, 1, o. to sound.
 नश, 4, o. to destroy.
 निन्द, 1, o. to reproach.
 नी, 1, o. s. to lead.
 नृह, 6, o. s. to command.
 नृत, 4, o. to dance.
 पच, 1, o. s. to cook.

पर, 10, o. s. to surround.
 पत, 1, o. to fall.
 पव, 4, s. to go, move.
 पा, 1, o. to drink.
 पा, 2, o. to cherish.
 पार, 2, 10, o. s. to complete.
 पाल, 10, o. s. to guard.
 पिष, 7, o. to grind.
 पृष, 4, o. to nurture.
 पृष, 9, o. "
 पू, 1, s. to cleanse.
 पू, 9, o. s. "
 पूज, 10, o. s. to worship.
 पूर, 10, o. s. to satisfy.
 व्याप, 1, s. to swell.
 प्रच्छ, 6, o. to ask.
 प्रथ, 1, s. to be famous.
 प्री, 9, o. s. to please.
 कज, 1, o. to bear fruit.
 कुल, 1, o. to blossom.
 बन्ध, 9, o. to bind.
 बाध, 1, s. to resist.
 बुध, 4, s. to know.
 बु, 9, o. to select.
 बु, 2, o. s. to say.
 भक्ष, 10, o. s. to eat.
 भज, 1, o. s. to serve.
 भण, 1, o. to sound.
 भर्त्स, 10, o. s. to reproach.
 भा, 2, o. to shine.
 भाष, 1, s. to speak.
 भास, 1, s. to shine.
 भिक्ष, 1, s. to beg.
 भी, 3, o. to dread.

भुञ्ज,	7, s. to eat.
भू,	1, o. s. to become.
भृ,	3, o. to nourish.
भृ,	1, o. s. „
भ्रम,	1, 4, o. to wander.
भ्राज,	1, s. to shine.
मथ,	1, o. to churn.
मह,	4, o. to be glad.
मन,	4, s. to declare.
मन,	6, s. „
मन्य,	1, o. to hurt.
मस्ज,	6, o. to immerse.
मह,	1, o. to revere.
मा,	2, o. to measure.
मार्म,	10, o. s. to prepare.
मार्म,	10, o. s. to cleanse.
मिश्र,	6, o. s. to mix.
मील,	1, o. to wink.
मुच,	6, o. s. to loose.
मुह,	1, s. to rejoice.
मुच्छे,	1, o. to tie.
मुष,	9, o. to steal.
मुह,	4, o. to be foolish.
मृ,	6, o. s. to die.
मृग,	2, 10, s. to hunt.
मृज,	2, o. to cleanse.
मोक्ष,	10, o. s. to let go.
म्रा,	1, o. to fix in the mind.
मत्,	1, s. to strive.
मम,	1, o. to refrain.
मा,	2, o. to go.
माच,	1, o. s. to beg.
मुञ्ज,	4, s. to confine the thoughts.
मुञ्ज,	7, o. s. to join.

वुध,	4, s. to fight.
रक्ष,	1, o. to defend.
रच,	2, 10, o. s. to make.
रध,	4, o. to complete.
रभ,	1, s. to commence.
रम,	1, s. to sport.
राज,	1, o. s. to shine.
रुच,	1, s. to shine.
रुह,	2, o. to weep.
रुध,	7, o. s. to hinder.
रुह,	1, o. to grow.
लधि,	1, s. to move.
लप,	1, o. to utter.
लभ,	1, s. to take.
लष,	1, o. s. to desire.
लिल,	6, o. to write.
लिप,	6, o. s. to swear.
लिह,	2, o. s. to taste.
ली,	4, s. to adhere to.
लुप,	4, o. to disturb.
लू,	9, o. s. to cut.
लोक,	1, s. to see.
लोच,	1, s. „
वच,	2, o. s. to speak.
वद,	1, o. to say.
वम,	1, o. s. to vomit.
वश,	2, o. to wish.
वस,	1, o. to dwell.
वस,	2, s. to clothe.
वह,	1, o. s. to convey.
वा,	2, o. to go.
वाछ,	1, o. to wish.
विद,	4, s. to exist.
विद,	2, o. to know.
विद,	6, o. s. to take.

विश्र,	6, o. to enter. [to,	वृ,	2, 4, s. to bring forth.
वृ,	9, s. to render homage	वृच,	2, 10, o. s. to inform.
वृ,	5, o. s. to select.	वृ,	1, o. to go.
वृत्,	1, s. to be, remain,	वृज,	6, o. to leave.
वृध,	1, s. to grow.	वृष,	1, o. to creep.
वृ,	9, o. s. to choose.	वृष,	4, o. to destroy.
वृष,	1, s. to shake.	वृषज,	1, o. to move.
वृष्ट,	1, s. to enclose.	वृत्,	2, o. s. to praise.
वृष्य,	1, s. to fear.	वृष्ट,	5, o. s. to clothe.
वृष्य,	4, o. to pierce.	वृष्टा,	1, o. to stand.
वृज,	1, o. to travel.	वृष्टा,	2, o. to bathe.
वृज,	6, o. to cut.	वृष्टि,	4, o. to love.
वृज,	5, o. to endure.	वृष्टन्,	1, s. to throb.
वृष,	1, o. s. to curse.	वृष्टि,	1, s. to envy.
वृष,	4, o. to be calm.	वृष्टा,	6, o. to touch, take.
वृष,	2, o. to rule.	वृष्टि,	2, 10, o. s. to wish.
वृषि,	1, s. to learn.	वृष्टि,	6, o. to throb.
वृषि,	2, s. to sleep.	वृष्टि,	1, s. to smile.
वृष,	1, o. to grieve for.	वृष्टि,	1, o. to recollect.
वृष,	4, o. to become pure.	वृष्टि,	1, s. to embrace.
वृष,	1, s. to shine.	वृष्टि,	2, o. to sleep.
वृष,	1, o. to ooze. [ance.	वृष्टि,	1, o. to laugh.
वृष,	4, o. to perform pen-	वृष्टि,	3, o. to leave.
वृष,	1, o. s. to serve.	वृष्टि,	3, o. to go.
वृष,	5, o. to hear.	वृष्टि,	5, o. to go.
वृष,	2, o. to breathe.	वृष्टि,	10, o. s. to hurt.
वृष्ट,	1, o. to move.	वृष्टि,	3, o.
वृष्ट,	6, o. to wither.	वृष्टि,	1, o. s. to seize, re-
वृष्ट,	1, s. to bear.	वृष्टि,	move.
वृष्ट,	2, 10, o. s. to appease.	वृष्टि,	4, o. to sacrifice.
वृष्ट,	6, o. s. to sprinkle.	वृष्टि,	2, s. to take away.
वृष्ट,	4, o. to succeed.	वृष्टि,	3, o. to sorrow.
वृष्ट,	4, o. to sow.	वृष्टि,	1, o. s. to bend.

